N°. 289. WOENSDAG 4 DECEMBER. A°. 1861.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer. . . . . - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 2 *december*. — Gisteren is op Windsor-... door H. M. de Koningin een geheime Raad ...den. Tegenwoordig waren Z. K. H. Prins ...ert, graaf Granville, de Hertog van Somerset en G. Cornewall Lewis.

The Times berigt, dat in den Kabinetsraad van ...g ll. aan lord Russell het stellen der depêche de Amerikaansche Regering is opgedragen. Den ...enden dag is deze in een nieuwen Kabinetsraad ...tafel gebragt en goedgekeurd. Onmiddellijk daarna ... zij aan het oordeel van H. M. de Koningin ...rworpen, en nog denzelfden dag via Queenstown ...onden.

Het dagblad twijfelt echter of de Amerikaansche ...ring aan Engeland's eischen zal voldoen. „Een officier, die den moed gehad heeft rebellen van Engelsch schip te halen, is uitnemend geschikt ...den afgod van het volk te worden. Iemand die ...e landslieden het genot verschaft van zulk eene ...atie" loopt niet veel gevaar zijne handelwijze ...en wraken door een zwak bestuur, dat door de ...igte wordt geregeerd."

...t verbod van uitvoer der salpeter keurt The ...n zeer goed. „Bijna al de salpeter, die in de ...ld gebruikt wordt, komt uit Oude, en Engeland ...t dus, om zoo te zeggen, het monopolie van dit ...el. De Amerikaansche Regering schijnt zich ...r voor langen tijd te hebben willen voorzien, ...t de geheele voorraad, die zich hier te Lande be-...d, zou binnen veertien dagen naar Amerika zijn ...cheept, wanneer de Engelsche Regering geene ...tregelen had genomen."

Een correspondent van een der Engelsche dag-...en vestigt de aandacht op de groote hoeveelheden ..., die voor Amerikaansche rekening worden ge-...t. In Engeland begonnen die aankoopen in het ...n van november, in Duitschland in october. De ...ijver vraagt, of tusschen deze zaak en de daarop ...lgde beleediging der Engelsche vlag, ook ver-...d kan bestaan.

In alle afdeelingen van het Koninklijk arsenaal Woolwich heerscht de grootste bedrijvigheid; bijna ...werklieden werken over den tijd.

Het stoom-transportschip Melbourne zal donderdag ... Halifax of eene geschiktere haven in onze Ameri-...ache bezittingen vertrekken. Haar cargo zal o. a. ...an uit 25,000 geweren en toebehooren, een aan-...houwitsers, eene batterij twaalf-ponders, eene ...rij negen-ponders enz.

Uit Portsmouth wordt berigt dat de Hero, van ...tukken, met den meesten spoed gereed wordt ...akt, ten einde zich bij het eskader van den vice-...raal sir Alexander Milne in de Amerikaansche ...en te voegen.

Hier ter stede is het gerucht verspreid, dat het ...ment nog voor Kersmis bijeen zal worden ge-...n. Zoolang het echter nog niet tot oorlog tusschen ...land en Amerika is gekomen, bestaat daartoe ...e aanleiding.

Toen de Trent de haven van Southampton binnen ..., bevond zich daar een Amerikaansch fregat, de ...ois, gewapend met 24 stukken. De tijding die ...rent bragt verspreidde zich als een loopend vuur, ...am ook spoedig den kommandant van het fregat ...ore. Niet onwaarschijnlijk vreesde hij het ergste ...de verontwaardiging des volks, althans 4 uren ...koos de Iroquois zee.

De commissarissen der aanstaande wereldten-...telling hebben de buffetten in het gebouw ver-...aan twee firma's. De Londen-Liverpoolsche ... Morrish en Sanders zal de ververschingen leveren ...t oostelijk gedeelte; de Engelsch-Fransche firma ...n en Beillard in het westelijke. Men verzekert ...iedere firma meer dan £ 30,000 betaalt.

Omtrent den uitslag der verkiezingen te Carlisle, ...n het Lagerhuis een adres worden aangeboden, ...ij niet slechts eenige belagchelijke, maar som-...schandelijke praktijken aan het licht zullen wor-...gebragt, zoodat de verkiezing waarschijnlijk ...ttig zal zijn.

In New-Yorksche dagbladen wordt berigt, dat ...teekening, om aan kapitein Wilks een aandenken ...en, den eersten dag reeds 50,000 dollars bedroeg. ...zal hem nu een eeredegen schenken, en boven-...aan ieder zijner officieren een koppel pistolen ...n de manschappen eene enterbijl.

Een dagblad van San Francisco meldt, dat in ...zuiden van Californië, vooral in de graafschappen ... Angelos en San Bernardino, eene sterke partij ...r de afscheiding werkzaam is. ...verhouding der Secessionisten tot de Uniegezinden ... drie tot een.

...den 15 october is aldaar het Amerikaansche ... Carrington van Kanagawa aangekomen. Het ...de reis in 28 dagen afgelegd. Aan boord be-...n zich de Russische vlugteling Bakunin, die langs ... Amour uit Siberië is ontsnapt, en de schilder ..., die, zoo als bekend is, de togt van commodore ... naar Japan heeft beschreven en met zijne ...ingen geïllustreerd.

FRANKRIJK.

PARIJS 2 December.

(*Particuliere Correspondentie.*)

...den namiddag ten 2 ure heeft de aangekondigde ... van den Senaat werkelijk plaats gehad. In den aanvang werd tot de toelating besloten van drie senatoren, die sedert de laatste bijeenkomst als zoodanig waren verkozen, de heeren Cousin Montauban, de la Guéronnière en de Forcade, die de gevorderde eeden afgelegd en zitting genomen hebben. Vervolgens heeft de heer Baroche, president van den Raad van State, na ter vergaderzaal te zijn binnengeleid, het ontwerp Senatus-consult voorgelezen, waarbij eene wijziging wordt gebragt in de tot hiertoe gebruikelijke manier van stemming over het budget. Die stemming zal voortaan geschieden bij sectien, bij hoofdstukken en bij artikelen.

De brief van Keizer Napoleon aan de effecten-handelaren heeft heden ter beurze het hoofdonderwerp der gesprekken uitgemaakt, en de overige heeren beursbezoekers, die altijd nog al spotziek zijn, hebben zich weder vrolijk gemaakt over de vereeniging der „Agents de Change." Daaromtrent is mij het volgende ter oore gekomen:

Op den avond, welke vooraf ging aan de wegneming der draaiboomen ter beurze, bragt de minister Fould een bezoek aan het beursgebouw, en begaf hij zich in de zaal waar bovenbedoelde corporatie vergadert. Terwijl Z. E. daar eenigen tijd vertoefde, viel zijn oog op eene buste van den Keizer, welke op den schoorsteen geplaatst was. „Bezit gij niets dan eene buste van den Keizer, — zeide hij, — dat beteekent waarlijk niet veel!" Die uitdrukking knoopte men in het oor; zij werd dikwerf herhaald, en gaf tot allerlei gevolgtrekkingen aanleiding. Men ging op het laatst zoo ver van te gelooven, dat de heer Fould de aanwezigen als het ware in den mond had willen geven, dat zij minstens wel een standbeeld van Z. M. mogten bezitten, om hen bij hunne vergaderingen te inspireren; ja, sommigen kwamen tot de onderstelling, dat de woorden van den Minister slechts de echo waren van een door Keizer Napoleon uitgedrukt verlangen, en men ging daarop over tot de opmaking van een adres. Nu blijkt het bij de uitkomst dat men den bal heeft mis geslagen, en natuurlijk maken de overigen zich hier vrolijk mede.

Ter beurze werd ook druk besproken de door het Amerikaansche stoomfregat San Jacinto aan de Fransche brik Jules et Marie toegebragte averij. Onze Regering zal zich te dier zake ook tot het Gouvernement der Unie wenden, om schadevergoeding te bekomen, en men vleit zich dat deze gemakkelijk zal volgen.

In tegenstelling daarmede, blijkt het uit alle berigten dat aan Engelands vordering tot in vrijheid stelling der commissarissen, al eene zeer slechte ontvangst te Washington zal te beurt vallen.

De korte zitting van den Senaat zal gedurende eenige dagen wel eene staking te weeg brengen van alle onderstellingen en hypothesen, gebouwd op de memorie van den minister Fould. Toch gaat men nog voort van eene leening te spreken, waartoe de wetsvoordragt bij de Kamers zou inkomen na de beraadslaging over het adres van antwoord. Vóór dien tijd zou er geen kwestie van zijn, en wel om zeer geldige redenen.

De zaak van den markies de Flers trekt in hooge mate de aandacht tot zich. Bij arrest van het Keizerlijk geregtshof is hij, met vrijspraak van zijn secretaris, den heer Landwher, wegens correspondentien in L'Indépendance Belge, het Journal de Gênes, de Augsburger Allgemeine Zeitung en het Dresdener Journal, veroordeeld tot eene gevangenisstraf voor den tijd van 2 maanden, 2000 francs geldboete of subsidiaire lijfsdwang voor een jaar, en in drie vierden der kosten van het geding. Als raadsheer-referendaris der eerste klasse bij het Cour des Comptes genoot hij een tractement van 20,000 francs en was hij onafzetbaar. Dit arrest zal hem echter wel noodzaken tot het nemen van zijn ontslag, want hoogst waarschijnlijk zal het hof van cassatie zijnen eisch tot cassatie van deze uitspraak wel verwerpen; daarenboven zal hij wel geschrapt worden als ridder van het Legioen van Eer. Voortaan staat hij nu bloot aan een verbod tot het overschrijden der grenzen van Frankrijk, of wat nog erger is, aan deportatie of verbanning, zonder eenige voorafgaande waarschuwing. Het kan niet anders of een dergelijk regtsgeding is in hooge mate te betreuren, maar als men een tractement ontvangt van de Regering, dan mag men toch ook zijne ledige uurtjes niet besteden om haar te lasteren en kwaad van haar te spreken. Als men dat wil doen, moet men volkomen onafhankelijk zijn. In deze hoofdstad, waar men altijd nog al bij de hand is met een *bon mot*, heeft men er natuurlijk met betrekking tot deze zaak ook een gevonden. „M. *de Flers* a manqué de *flair*." (Het laatste is een jagtterm; in Holland zou men zeggen: de heer de Flers heeft geen goeden neus gehad.)

Het gerucht, dat de heer Dupin door een aanval van beroerte zou zijn getroffen, wordt gelukkig later weder tegengesproken.

Door Le Pays wordt heden avond medegedeeld dat de onderhandelingen over een handelstractaat tusschen Pruissen en Frankrijk weder zijn hervat, en thans met betere kansen op een gunstigen uitslag. Aan zoodanig tractaat zou eene overeenkomst worden toegevoegd tot bescherming van den eigendom van letterkundige en artistieke voortbrengselen.

De u gisteren nog ter loops gemelde interventie van Oostenrijk in de Herzegowina moet, naar ik later verneem, alleen ten doel hebben het vrij maken van den militairen weg van Klek naar Ragusa. Als dat doel eenmaal bereikt is, zouden de Oostenrijksche troepen zich weder over de grenzen terugtrekken.

Blijkens een hier ontvangen telegram uit Rome van gisteren, heeft Z. H. de Paus den generaal de Goyon in buitengewone audientie ontvangen.

— Volgens Le Pays is mevr. Eustis, de vrouw van den secretaris van den heer Slidell, die met laatstgenoemden is gearresteerd, gisteren avond in deze hoofdstad aangekomen, vergezeld van kolonel Lemat van Louisiana, die zich mede aan boord van de Trent bevond.

— Mevrouw Slidell vertoeft met hare dochters nog eenigen tijd in Londen.

— De Fransche Academie heeft besloten dat de buste van pater Lacordaire in hare bibliotheek zal worden geplaatst.

— Uit Calais meldt een telegram dat de Belgen, die bereids vrijgesteld waren van paspoorten voor het doortrekken van het Fransche grondgebied, zich voortaan ook aldaar kunnen inschepen, zonder dat het noodig is daarvoor een afzonderlijk permissiebiljet te bekomen.

— Het dagblad Gazzetta del Popolo laat zich over de mogelijke gevolgen van het met de stoomboot Trent gebeurde dus hooren: „Eene botsing tusschen Engeland en Noord-Amerika schijnt onvermijdelijk te zijn geworden. Dit is eene treurige gebeurtenis voor Italië en voor de vrijheid in het algemeen; voor Italië, omdat die beide Regeringen zich zijne vrienden betoond en onder de eersten behoord hebben die het Koningrijk Italië erkenden; voor de vrijheid, omdat Engeland en Amerika nooit opgehouden hebben de vrijzinnige ondernemingen in Europa te begunstigen. Een vredebreuk tusschen Engeland en Amerika zou het absolutismus en de vrienden daarvan onvermijdelijk genoegen doen, en de beschaving zou er door lijden. Het ware te wenschen dat de Engeland en Amerika meest toegenegene Mogendheden onverwijld hare goede diensten aanboden, zonder aan de ligt geraakte eigenliefde dier beide Natien den tijd te laten om zich nog meer te verhitten. Eene zoo schoone taak moest inzonderheid door Frankrijk beproefd worden, hetwelk in zulke talrijke handelsbetrekkingen met Engeland en Amerika staat, en in zijne nijverheid het allereerst door eene vredebreuk tusschen de beide Natien zou lijden."

BELGIË.

ANTWERPEN 3 *december*. — Gisteren avond heeft alhier een hevige brand gewoed, waardoor de aan het dok gelegen raffinaderij, het entrepôt St. Felix en andere pakhuizen geheel vernield zijn.

De alhier gevestigde sub-commissie voor de oprigting van een standbeeld voor Joost van den Vondel heeft eene bijeenkomst gehouden en daarop besloten zich tot alle letterkundige instellingen, binnen deze stad gevestigd, te wenden, om hare medewerking in te roepen tot bereiking van het beoogde doel.

Het dagblad Le Précurseur geeft zijnerzijds den raad om eene beknopte Levensbeschrijving van den grooten dichter, gepaard met een Overzigt zijner werken, òf gratis te verspreiden òf zeer goedkoop verkrijgbaar te stellen, ten einde op die wijze den grondslag te leggen voor eene algemeene inschrijving.

DUITSCHLAND.

WEENEN 30 *november*. — Die Presse zegt over het brengen van het budget in den Rijksraad het volgende: „Het Ministerie heeft nu stellig daartoe besloten, en daarvoor dezen vorm gekozen: De voordragten zullen den Rijksraad langs den weg eener Keizerlijke boodschap worden voorgelegd. Daartoe zullen behooren de afsluiting der rekening voor het verloopene en de begrooting voor het nieuwe dienstjaar, eene voordragt tot dekking van het te kort, een wetsontwerp op de verhouding tusschen den Staat en de Nationale Bank, eene wet op die Bank, en eene op de instelling eener grondwettige autoriteit, voor de contrôle der Staatsschulden. Het Ministerie zal in deze stukken er andermaal op wijzen dat het, op grond van artikel 13 der Staatsregeling, ten volle bevoegd is om, tot het openen der Zitting van den gezamenlijken Rijksraad toe, de vereischte maatregelen tot regeling van het budget en der op de valuta betrekkelijke vraagstukken ter hand te nemen, maar nogtans niet dan noode van dit regt gebruik zou willen maken, weshalve het voorslaat dat de Kamer eene zeer talrijke financiële commissie benoemen moge, in welke al de Kroonlanden in gelijke verhouding als in den Rijksraad vertegenwoordigd zouden zijn; en ook voor de niet vertegenwoordigde Landen het hun toekomend getal plaatsen zou worden opengehouden. Intusschen zou de tegenwoordige vergadering, na de afdoening der meest spoed vereischende wetsvoordragten en na de benoeming der bedoelde commissie, nog in den loop van december hare zittingen verdagen, gedurende welk reces de Regering voornemens zijn zou de Landdagen tot beraadslaging over de gemeentewetten en tot vaststelling van het Landsbudget op te roepen. Zoodra dan de permanente financiële commissie met het onderzoek der daaraan onderworpen voordragten gereed is, zou de Rijksraad in het voorjaar op nieuw bijeenkomen, tegen het verklaren van welk Staatsligchaam tot gezamenlijken Rijksraad dan althans geen bezwaar meer bestaan zou, naardien Zevenbergen inmiddels tot het zenden van afgevaardigden opgeroepen zijn en welligt ook Croatië daartoe besloten hebben zal."

— De Zevenbergsche Landdag, tot het bijeenroepen waarvan nu na langgerekte beraadslagingen besloten is, moet uit 150 leden bestaan, die in de vestingstad Karlburg zullen zamenkomen.

— Het bevestigt zich dat de Judex Curiae, graaf Apponyi, zijn ontslag erlangt.

BERLIJN 30 *november*. — Men verzekert dat de Amazone, die met de kadetten der Pruissische militaire Academie een proeftogt deed naar Lissabon, in den Atlantischen oceaan is vergaan. De Minister van marine heeft nog geene stellige berigten dienaangaande ontvangen, maar aan de waarheid dezer Jobstijding schijnt niet te kunnen worden getwijfeld.

MUNCHEN 29 *november*. — Gisteren werd hier het standbeeld van den wijsgeer Schelling onthuld. Het ...s, met het piedestal, 20 voeten hoog. Op de voorzijde van het voetstuk staat in Romeinsche letters dit eenvoudig opschrift: „Schelling de groote wijsgeer," en aan de achterzijde: „Opgerigt door zijnen dankbaren leerling Maximiliaan II, Koning van Beijeren." Heden morgen zag men den Koning, geheel alleen, te voet naar de plek gaan waar het standbeeld zijns vereerden leermeesters is opgerigt, en het gedurende langen tijd in diep gepeins aanstaren.

Per Telegraaf.

LONDEN 3 December.

The Times beweert dat de heer Seward bij eventuëlen oorlog met Engeland, op den steun van Frankrijk rekent. Volgens den toon der Fransche bladen, zal hij daarin echter worden teleurgesteld.

MARSEILLE 3 December.

Verschillende brieven uit Rome van 30 november maken melding van eene belangrijke demonstratie in den schouwburg ter eere van een acteur, Savoye genaamd. Daarbij werden door het publiek de Italiaansche kleuren te voorschijn gebragt en werd tevens de kreet *Leve Victor Emmanuel!* aangeheven, waarop de Romeinsche gendarmes een aantal personen in arrest namen en het theater deden ontruimen. De Fransche gendarmerie heeft vervolgens maatregelen genomen om op de openbare straat verdere demonstratien te voorkomen. De Fransche troepen zijn langs de Romeinsche grenzen ijverig in de weer om de Bourbonsche manschappen het binnendringen in den Kerkelijken Staat te beletten.

Uit Napels is mede van 30 november jl. berigt ontvangen, dat blijkens het verslag van den commissaris der finantien het te kort voor het dienstjaar 1862 wordt begroot op 20 millioen dukaten, waarvan een gedeelte zeker zal gedekt worden, terwijl men, door eene belasting op de goederen in de doode hand, het montant der inkomsten met dat der uitgaven hoopt te doen balanceren.

Het officieel orgaan aldaar deelt uitvoerige bijzonheden mede omtrent de Bourbonsche benden, waaruit blijkt dat deze ten getale van 5 à 6000 man, voorzien van geschut, in de provincie Basilicate geconcentreerd, doch door generaal la Chiësa ingesloten zijn.

TURIJN 2 December.

De zitting der Kamer van Afgevaardigden was heden zeer talrijk. Men merkte daar verscheiden leden der linkerzijde op, die gisteren uit Napels en Sicilië aangekomen waren, onder anderen de heeren Crispi, Ugdulena en Nicotera, welke laatste den eed heeft afgelegd. Garibaldi was niet tegenwoordig.

De heer Ferrari zeide dat de overgelegde stukken wel een syllogismus gesteld, maar het niet opgelost hebben, want het Ministerie mist, na te hebben gezegd dat Rome voor Italië noodzakelijk was, maar dat Rome in handen der Franschen is, den moed om de slotsom uit zijne eigene stellingen te trekken. De heer Ferrari ried het Ministerie aan, de handelwijze van Piemont in 1849 en 1850 na te volgen. Na den veldslag van Navarra hield Piemont zich stil, bleef met het geweer bij den voet staan, en hield zich met het vrij en gelukkig maken zijner provincien bezig, op zoodanige wijze, dat al de overige provincien van Italië wenschten in Piemont te worden ingelijfd. De redenaar gispte het stelsel van binnenlandsch beheer, sprak van de rooverijen, en eischte rekenschap van het vergoten bloed en van de in gevaar gebragte openbare veiligheid.

Het berigt dat Garibaldi te Turijn is aangekomen, was voorbarig; hij heeft zich te Genua opgehouden.

Men schrijft den 30 november uit Rome, dat de Pauselijke Regering den 21 dier maand eene circulaire aan de bisschoppen van de Maritima en van de Campagna van Rome heeft afgezonden, in welke de pastoors vermaand worden herbergzaamheid en bijstand te verleenen aan de ontwapende Bourbonnezen, die de genoemde provincien mogten binnenkomen.

TURIJN 3 December.

De Italia zegt dat de oude Italiaansche schuld weldra tegen rentebewijzen van de nieuwe ingewisseld zal kunnen worden.

Men zegt dat de generaal Turr, ten gevolge van een schrijven aan den Minister van oorlog, op disponibiliteit gesteld zal worden. Het door hem aangeboden ontslag moet echter niet zijn aangenomen.

In de Kamer hebben na den heer Ferrari drie sprekers vóór of tegen het Ministerie het woord gevoerd. De discussien zijn rustig voortgezet.

Garibaldi is gisteren te Genua aangekomen, alwaar hij zich onmiddellijk begaf naar het Centraal Comité, welks president hij is. Hij heeft zich zeer gunstig uitgelaten over den aangevangen arbeid en tot voortzetting daarvan aangemoedigd.

Des avonds heeft het volk eene levendige demonstratie ondernomen ter eere van den ex-dictator. Garibaldi hield van het balcon der woning, waar hij zijnen intrek had genomen, eene korte toespraak tot de verzamelde menigte, waarin hij onder anderen zeide: „Gijlieden stelt daden hooger dan woorden! Zoodra er strijd gevoerd moet worden, zal ik met u zijn." Men maakte wederom toebereidselen voor eene andere demonstratie.

CASTELNUOVO 3 December.

De Oostenrijksche troepen hebben de hun opgedragen sloping der twee grensbatterijen van de insurgenten in Suttorina, zonder een enkel schot te doen, volbragt. Bovendien hebben zij twee stukken geschut van de opstandelingen buit gemaakt. De troepen hadden order om onmiddellijk weder op Oostenrijksch grondgebied terug te trekken.

LONDEN 3 December.

Koffij. Native 65/ a 65/6; van St. Dom. is eene lading zeilende verkocht tot 68/. — *Thee* en *Suiker* onveranderd. — *Rijst.* 300 t. Ballam tot 10/6 verkocht. — *Lijnzaad.* eender. — *Hennep.* St. Petersb. Rein £ 35;

Riga dito £ 35.4/. — *Talk* in loco 50/; Dec. 50/; Jan./Maart 51/; April/Junij 51/ zonder veel handel. Afgeleverd zijn 182 v. en aangevoerd 1600 v. — *Metalen.* Banca Tin 121 a 122/; Straits 119 a 120/; Schotsch IJzer 48/6.

LIVERPOOL 3 December.

Van *Katoen* werden 2000 b. verkocht. Er heerschte eene gedrukte stemming.

BERLIJN 3 December.

Rogge: 53, voorj. 53. — *Raapolie*: 12⅝, voorj. 12¾.

MADRID 2 December.

Spanje 2 pc. 43.20; dito 3 pc. 49.70.

PARIJS 3 December.

Frankrijk 3 pc. 69.35; dito 4½ pc. 95.10. Cred. Mobil. 733. Spanje 2 pc. 42; dito 3 pc. —.

LONDEN 3 December.

De Gecons. 3 pc. 90¾. Rusland 5 pc. 91½. Spanje 2 pc. 42; dito buitenl. 3 pc. 51⅛; dito Certific. 5⅝. Portugal 3 pc. 47½. Mexico 3 pc. 26½. Peru 4½ pc. 22¼. Venezuela 4½ pc. 22. Holland 2½ pc. 65.

WEENEN 3 December.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 67.50; dito Nation. 5 pc. 81.40. Wissel op Londen *f* 139.20.

FRANKFORT 3 December.

Oostenr., Metalliek 5 pc. 46¾; dito Nation. 5 pc. 56⅝. Spanje 2 pc. 41¼; dito binnenl. 3 pc. —.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 3 December.

In het bij dit N.º behoorend Bijvoegsel is opgenomen het uitvoerig verslag der heden gehouden zitting van de Tweede Kamer; de Memorie van Toelichting op de onteigenings-wet voor den spoorweg Leyden-Woerden, en het heden bij de Kamer ingekomen voorstel tot het houden van een onderzoek (enquête) omtrent de zeemagt die Nederland behoeft.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn de algemeene beraadslagingen gevoerd en ten einde gebragt over het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting (Justitie).

Slechts drie sprekers hebben verklaard dit hoofdstuk te zullen afstemmen: de heeren Westerhoff, van Zuylen en de Brauw. De eerste spreker, omdat hij het eindcijfer te hoog achtte in verband tot onzen ongunstigen finantiëlen toestand; de tweede spreker, omdat hij het Ministerie zwakheid en beginselloosheid verweet en ook in den Minister van Justitie afkeurde, dat hij in dit Kabinet had blijven zitting nemen; de derde spreker, omdat hij, hoezeer des Ministers justitieel beheer prijzende, hem niet kon uitzonderen van zijn ongunstig oordeel over dit gansche, door hem krank genoemde, Kabinet.

De heer Wintgens heeft afgekeurd dat de instelling van de Rijksveldwacht *facto* werd geconsolideerd, en dat met den bouw van gevangenissen werd voortgegaan, alvorens over het gevangenisstelsel door de Kamer was beslist.

De Minister van Justitie heeft den spreker geantwoord, dat de zaak der Rijkspolitie geheel *in statu quo* bleef, en daarin geene enkele verandering is gebragt, en dat, indien ook hij eene wet op de Rijkspolitie noodzakelijk oordeelde, hij daaronder verstond zoodanige wet, die de verhouding der Rijkspolitie regelde tegenover de gemeentepolitie, de regtelijke en administratieve magt.

Op vragen en bedenkingen van de heeren de Raadt, Hoynck, van Asch van Wijck, van der Linden, de Brauw en Heemskerk Az. heeft de Minister verder verklaard, dat hij, hoezeer erkennende dat de zondagswet niet is overeen te brengen met den geest onzer Grondwet, niet konde overgaan om haar in te trekken, maar tegen ongelijkmatige toepassing en onbillijke vervolging zooveel mogelijk zoude waken; dat hij tot dusverre niet is overtuigd dat het stellen van wettelijke voorschriften voor het beëedigen der translateurs door het publiek belang dringend wordt gevorderd, doch dit gaarne in nadere overweging wil nemen; dat hij met kracht voortzet de taak, die hij heeft op zich genomen van de herziening onzer wetboeken, en dat gisteren het nieuwe wetboek van strafvordering bij den Raad van State is ingediend; maar dat, zoo lang dit werk niet geheel zal zijn tot stand gebragt, hij zich niet kon verbinden om alle andere partiële onderwerpen van wetgeving te verbeteren en te herzien, en om reeds thans zijne krachten te wijden aan eene verbetering der bepalingen omtrent de overdragt van onroerende goederen.

Morgen zullen de discussien over de onderdeelen der begrooting een aanvang nemen, waaronder het gevangeniswezen eene eerste plaats bekleedt.

Als een der belangrijkste feiten, die deze zitting nog heeft opgeleverd, moet worden gemeld, dat bij de Kamer is ingekomen een schriftelijk voorstel van vijf leden, de heeren Delprat, Poortman, Blussé, Dullert en Hugenholtz, tot het houden van eene enquête over den toestand en de inrigting onzer zeemagt. — Het voorstel is naar de afdeelingen verzonden.

In de gisteren alhier gehouden vergadering der afdeeling Rotterdam, Schiedam en omstreken van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, was, onder meer, aan de orde het benoemen van twee nieuwe leden van het bestuur, ter vervanging van den heer mr. T. L. L. Prins, die als voorzitter, en den heer D. van der Eyk, die als lid met 31 december aanstaande aan de beurt van aftreding zijn. Tot voorzitter werd door de Vergadering gekozen de heer Joost van Vollenhoven alhier, en tot lid de heer D. van Noord te Nieuw Matthenesse. Een uitvoerig verslag van het verhandelde op de algemeene vergadering te Alkmaar gehouden, werd bij monde van een der afgevaardigden, den heer J. L. v. d. Laan, van Overschie, uitgebragt, terwijl ook nog besloten werd om in april 1862 eene tentoonstelling van vee en pluimgedierte te Schiedam te houden. Ten slotte werd op voorstel van eenige leden eene commissie benoemd, die zich zal belasten met het onderzoeken naar de mogelijkheid om in dit wintersaizoen nog eene of meerdere praktische voorlezingen over den landbouw in deze afdeeling te houden.

Heden morgen ten 9 ure is in de Goudsche Vest alhier het lijk opgehaald van een hoog bejaard man, die den vorigen avond in het water was geloopen.

Het Staatsblad n.º 99 behelst een Koninklijk besluit van den 14 november jl., houdende goedkeuring der statuten van het Zoölogisch-botanisch Genootschap van acclimatatie te 's Gravenhage, en erkenning dier Vereeniging als regtspersoon.

Z. M. heeft aan mr. L. Oldenhuis Tonckens, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burgem. der gem. Sleen, en in zijne plaats benoemd W. J. Boelken, secretaris aldaar. Herbenoemd: tot burgemeesters der volgende gemeenten, ter vervulling van de vacatures, welke door aftreding in de prov. Drenthe op 1 januarij a. s. zullen ontstaan: te Borger mr. J. D. Dibbits, te Coevorden G. H. Woltersom, te Diever en Vledder S. van Roijen, te Havelte M. J. Hulst, te Rolde mr. H. Homan, te Ruinen mr. J. Oldenbandringh en te Ruinerwold mr. J. T. Nysingh.

Bij besluiten van 1 dezer heeft Z. M. de benoeming van H. Zijp, burgem. van Midwoud, tot secretaris dier gemeente, met zijne goedkeuring bekrachtigd; — aan eene commissie uit de Staten der prov. Utrecht, belast met het onderzoek of de oprigting van een hoogheemraadschap van de Vecht mogelijk en wenschelijk is te beschouwen, magtiging verleend, om na de sluiting van de Najaars-vergadering der Staten hare werkzaamheden voort te zetten; en herbenoemd tot burgem. der gem. Borne J. J. van Cleeff, Harderwijk mr. G. A. de Meester, en Vinkeveen en Waverveen, J. F. Caspers.

Z. M. heeft, op hun verzoek, eervol ontslag verleend: aan J. Koster, als burgem. der gem. Westwoud, en aan J. de Boer, als burgem. der gem. St. Pancras, en in hunne plaats benoemd: te Westwoud J. Blom en te St. Pancras K. Duif. Herbenoemd: tot burgem. der volgende gemeenten, ter vervulling der vacatures, welke, door aftreding, in de prov. Noordholland op 1 jan. a. s. zullen ontstaan: te Akersloot en Uitgeest A. van Lith, te Ankeveen, 's Graveland en Kortenhoef M. C. van Pellecom, te Blokker J. Roster, te Broek op Langendijk J. de Boer Tz., te Castricum en Heemskerk jhr. J. Rendorp van Marquette, te Harencarspel C. Francis, te Hensbroek en Opdam H. Mensonides, te Koedijk C. Groenewoud, te St. Maarten D. Schermerhorn, te Marken C. de Groot, te Nederhorst den Berg G. Schottelink, te Noordscharwoude C. Kroon, te Oterleek C. Brak, te de Rijp R. Groot, te Schellinkhout en Wijdenes K. Peereboom, te Schoorl J. C. Peek, te Texel P. Keyser, te Uithoorn mr. J. Tak, te Westzaan mr. H. C. Hooft Hasselaar, te Wieringerwaard D. Kaan, te Zaandijk D. Vis, te Zandvoort J. van der Mije en te Zuidschalkwijk J. L. van der Burch.

KRALINGEN 2 *december.* — Bij den burgerlijken stand alhier zijn in november 1861 aangegeven: 13 geborenen, 13 overledenen en 8 paren gehuwd.

DELFT 3 *december.* — Bij de erkenning, in der tijd, van het Delftsche studenten-korps door de overige studenten-korpsen hier te Lande, had alleen de Amsterdamsche studenten-vereeniging zich met die erkenning niet kunnen vereenigen. Thans is niet alleen die erkenning aan den senaat alhier ongevraagd toegezonden, maar is tevens vergezeld van de hartelijkste betuigingen van deelneming in de jongste gebeurtenissen.

'S GRAVENHAGE 3 *december.* — Met genoegen kan men mededeelen, dat Z. K. H. de Prins van Oranje thans zoo verre van zijne ernstige ziekte is hersteld, dat HD. gisteren voor de eerste maal eene wandeling heeft gemaakt.

— In de zitting van den Gemeenteraad van heden is, na langdurige beraadslagingen, met 19 tegen 12 stemmen aangenomen: een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, houdende verzoek tot niet aanneming van het wetsontwerp omtrent de onteigening van gronden ten behoeve van den spoorweg van Leyden op Woerden. Dat adres steunt voornamelijk op de uitsluitende concessie aan de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij gegeven, alsmede op het bij dat ontwerp nog niet voorzien in den aanleg van een spoorweg van 's Hage op Scheveningen. Wijders is na discussie met algemeene stemmen eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren v. d. Burgh, Kappeyne van de Coppelo, Polak Daniels, Schmolck en van der Duyn, om een onderzoek in te stellen over de verhouding van het burgerlijk armbestuur, tot de algemeene armenvergadering. Wijders is vastgesteld eene verordening nopens de onderhandsche verlotingen. Eindelijk zijn de tractementen van de genees- en heelkundigen der gemeente geregeld.

— In de gisteren gehouden zitting van den Hoogen Raad heeft de Adv.-Gen. geconcludeerd tot vernietiging van een arrest van het Hof in Overijssel, waarbij P. O. Schaap is vrijgesproken van de beschuldiging van het in omloop brengen van valsche munt, en schuldigverklaring van den gerequireerde aan het deel nemen aan het in omloop brengen hier te Lande van nagemaakte zilveren munt, en veroordeeling tot eene tuchthuisstraf voor den tijd van 5 jaren en geldboete van *f* 50.

In dezelfde zitting is behandeld het beroep in cassatie, ingesteld voor J. Boerema tegen een arrest van het Hof in Groningen, waarbij hij, ter zake van diefstal, gepleegd bij nacht op de aanhoorigheid van een bewoond huis, is veroordeeld tot eene tuchthuisstraf voor den tijd van 5 jaren. Adv.-Gen. Römer heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep. Uitspraak 11 dezer.

Nog is in deze zitting behandeld de zaak van J. van Greuningen, door het Hof in Noordholland veroordeeld tot eene gevangenisstraf van 6 jaren en 8 maanden, ter zake van verschillende diefstallen. Ook in deze zaak heeft de Adv.-Gen. Römer tot verwerping geconcludeerd. Uitspraak 11 dezer.

Ten slotte is behandeld het beroep in cassatie van A. Huisman, tegen een arrest van het Hof in Zeeland, waarbij hij ter zake van eenvoudige bankbreuk is veroordeeld tot eene gevangenisstraf van 6 maanden. Adv.-Gen. Römer heeft geconcludeerd tot verwerping. Uitspraak 11 dezer.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft heden uitspraak gedaan in de bekende zaak van het Middelburgsch muziekgezelschap „Uit Kunstliefde", waarvan de commissarissen door het Hof in Zeeland zijn vrijgesproken van de aanklagt van overtreding der patentwet. De Raad heeft dit arrest vernietigd en de zaak verwezen naar het Hof in Zuidholland.

In dezelfde zitting heeft de Raad vernietigd een arrest van het Hof in Utrecht, waarbij T. de Lang is veroordeeld tot eene cellulaire gevangenisstraf van een jaar, ter zake van enkelen diefstal, en de zaak verwezen naar het Hof in Gelderland.

Nog heeft de Raad verworpen het beroep in cassatie, ingesteld door G. Lausink, tegen een arrest van het Hof in Overijssel, waarbij hij ter zake van moedwillige mishandeling veroordeeld is tot eene gevangenisstraf van eene maand en geldboete van *f* 8.

— Naar men verneemt, is de heer Filliol als eerste bas voor de groote opera gisteren door de jury van den Franschen schouwburg aangenomen.

AMSTERDAM 3 *december.* — Door Z. M. is bij een onlangs genomen besluit bepaald, dat de stoombootvrachten van alleen reizende onderofficieren en manschappen van het korps mariniers, van hier naar het Nieuwe Diep en omgekeerd, voortaan voor rekening van het Rijk zullen komen.

HOORN 2 *december.* — Er gaat thans in den kaashandel meer om dan in de laatste jaren ooit plaats had; de verzending is buitengewoon groot. Dag en nacht wordt in de pakhuizen gewerkt.

MIDDELBURG 2 *december.* — De inwijding der nieuw gebouwde kerk, ten dienste der Nederduitsche Hervormde gemeente te Vlissingen, heeft gisteren namiddag op plegtige wijze plaats gehad. De Commissaris des Konings en eenige leden van Gedeputeerde Staten dezer provincie, de afgevaardigden der provinciale en klassikale kerkbesturen, onderscheidene predikanten van naburige gemeenten, de militaire en plaatselijke overheden en eene overgroote menigte belangstellende gemeenteleden woonden deze plegtigheid bij. De feestrede, naar aanleiding van het 10de vers van den 48sten Psalm, werd uitgesproken door den heer J. J. van Toorenenbergen, thans oudsten predikant bij deze gemeente. De plegtigheid werd zeer verhoogd door de, hoewel zwakke toch zeer schoone, begeleiding van het gezang der gemeente door een harmonium melodium, hetgeen voor velen eene verrassing was.

— Jl. zaturdag zijn te Vlissingen in hechtenis genomen en des nachts naar het huis van burgerlijke en militaire verzekering alhier overgebragt, de heeren J. P. S. en zijn zoon, scheepscommissionairs te Vlissingen. Volgens geruchten staan deze arrestatien in verband met handelingen, gepleegd ten opzigte van de bij Breskens gestrande brik Dollard. (M. C.)

VENLO 2 *december.* — Dezer dagen is door de Rijksambtenaren alhier eene nieuwe manier van smokkelen ontdekt. De vrouw van eenen in de omstreken wonenden landman kwam gewoonlijk eens of meermalen daags met hare groote tot aan den hals gevulde melkkan ongedeerd naar de stad, tot dat zij op eenen morgen door bedoelde ambtenaren werd aangehouden, die eens wilden zien, welk vocht zich wel op den bodem dier kan zoude bevinden, en wat ontwaarde men nu? Van boven in den engen hals was een blikken maatje aangebragt, hetwelk met melk gevuld was, en dit er uit genomen zijnde, bevatte de kan verder eenige liters gedistilleerd, welke natuurlijk aangehaald werden. Dat nu sedert dien tijd meerdere melkboeren of boerinnen het zich moeten getroosten om de hoedanigheid hunner melk aan de poorten van Venlo te doen onderzoeken, laat geen twijfel en zal ook niemand verwonderen.

Ingezonden Stukken.

OFFICIEREN-SOCIETEIT.

Mijnheer de Redacteur!

Het artikel onder bovenstaand opschrift, in het nommer uwer courant van gisteren voorkomende, is zeker in menig opzigt met het gevoelen van een aantal buitengewone leden dier societeit, althans grootendeels met het mijne, in overeenstemming. Zelf, onaangenaam getroffen door den inhoud en toon der advertentie in de N. R. C. van 26 November, had ik reeds de pen opgevat, om het bestuur dier societeit, of liever de heeren officieren der schutterij in 't algemeen, ernstig aan te raden eene meer liberale, met den geest des tijds overeenkomende wijze van beheer in te voeren. Is het toch niet schier ongeloofelijk, dat een getal van 1000 buitengewone leden van allen invloed op den gang van zaken der Vereeniging waartoe zij behooren, maar waar zij behandeld worden als of ze er slechts bij wijze van gunst worden toegelaten, ten eenenmale blijft uitgesloten! Zij worden toch niet alleen niet gekend in het ballotteren en aannemen van nieuwe leden of in het nemen van besluiten, maar ontvangen zelfs nimmer op behoorlijke, beleefde, officiële wijze kennis van die besluiten, of van wat er ooit in die Societeit voorvalt. De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* alleen schijnt het waardige orgaan, waardoor het orakel tot den volke spreekt. Op onverklaarbare wijze — want het bagatel advertentiekosten kan geen houdbare reden zijn om het andere dagblad onzer stad uit te sluiten., — wordt die Courant alleen begunstigd met het voorregt om de annonces te mogen opnemen en op de leestafel in het Societeitsgebouw te mogen figureren, terwijl het daarenboven in het oogvallend is dat de programma's der muzicale uitvoeringen in die Courant doorgaans een dag vroeger dan in uw blad voorkomen. Misschien zult UEd., nu toch de belangen dier Societeit ter sprake zijn gebragt, wel in staat en genegen zijn mij en het publiek omtrent de redenen van het een en ander eenigzins nader in te lichten om daardoor ook het bestuur der Societeit van den schijn van verzuim, willekeur of partijdigheid ten deze te zuiveren. Van harte hoop ik dat, wat over deze zaak reeds is of nog mogt worden gezegd of geschreven, zal mogen strekken tot bevordering van algemeen genoegen en harmonie, welke laatste noodzakelijk is om deze en elke vereeniging in stand te houden en te doen bloeijen. Om die reden en wijl verdeeldheid slechts nadeelig kan werken, stem ik dan ook niet in met het slot van het bovengenoemde in uw blad van gisteren geplaatste stuk, en raad ik de buitengewone leden der Officieren-Societeit aan zich, voorloopig althans, van alle conclave te onthouden, en dat uiterste middel eerst dan aan te grijpen, wanneer het blijken mogt dat het bestuur niet genegen is een meer liberalen weg in te slaan.

Met de plaatsing dezer regelen zult UEd. verpligten,

EEN BUITENGEWOON LID DER OFFICIEREN-SOCIETEIT.

[*De geachte Inzender vraagt ons, hem en het publiek in te lichten nopens de redenen, waarom de N. R. C. het uitsluitend orgaan is van het bestuur der Officieren-Societeit. Het bestuur der Societeit zou tot beantwoording dezer vraag echter beter dan wij in staat zijn, en wij kunnen alleen mededeelen, dat door gemeld bestuur, op daartoe gedane aanzoeken, bij herhaling is geantwoord,* dat volgens genomen Bestuurs besluit de advertentien der Officieren-Societeit slechts in ééne Courant zullen worden opgenomen, zijnde de N. R. Courant. *Men mag echter van een bestuur als dat van genoemde Societeit niet denken, dat zulks uit partijdigheid (?) voortvloeit, maar welke de ware motieven anders zijn is moeijelijk te raden, wel weten wij dat het niet plaatsen van de annonces der Officieren-Societeit in onze Courant tot aanhoudende klagten van leden dier Societeit aanleiding geeft.*

RED.]

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 3 December.

OVERLEDEN: J. van Anen, man van H. S. Dentienne, 32 j. — M. Verbrug, d., 6 m. — H. Dolk, wedr. van E. M. J. van Gastel, 59 j. — L. van Leeuwen, jm., 21 j. — C. Pluygers, jm., 23 j. — C. W. Sluyter, wed. J. van Gijselen, 77 j. — M. E. J. van Agthoven, d., 4 m. — M. J. C. Hagedoorn, d., 12 d. — S. Meeuwsen, jd., 67 j. — J. M. Böse, d., 2 j. — M. M. Baarling, jd., 80 j. — A. L. Klomp, z., 7 d. — R. Hartman, d., 1 m. — C. Boerse, d., 1 m. — A. M. Geerling, vrouw van G. Stas, 54 j.

BEVALLEN: C. P. van Buren, geb. Schoutens, levenl. d. — J. Opten Sieke, geb. van Horsten, d. — C. P. van Leeuwen, geb. van Vlijmen, d. — M. H. van der Meyden, geb. Lowies, z. — G. M. Walters, geb. Koens, d. — A. M. D. Lindemans, geb. van Hasselt, z. — L. den Arend, geb. Noordzij, d. — J. M. Kalmeijer, geb. Vink, z. — A. M. Tielen, geb. den Bult, z. — C. Blok, geb. van Dongen, d.

Beursberigten.

ROTTERDAM 3 December.

	l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl... Werk. Schuld 2½ pCt.	63 1/16		
„ dito dito 3 „	75⅝		
„ dito dito 4 „	99	99⅛	99
„ Handel-Maats. 4½ „	138		
Spanje... Oblig., 3 nu 2 „	41⅝	41 7/16	41⅝
„ Binnenl. a 6/m. 3 „	46 15/16		
Portugal.. Obl. 1856/7/9. 3 „	44¾		
Rusland.. Obl. te Amst.. 4½ „	89⅝	89¾	89⅝
„ Spoorw. Aand.. 5 „	191¼	191½	191¼
Oostenr... Obl. in Metal. 2½ „	23½		
„ dito dito 5 „	44 13/16	45⅛	44 13/16
„ dito Nationale 5 „	54	54⅜	54
Venez.... Obligatien....... 3 „	20½		
„ dito .... 1½ „	10¾		
Grenada .. Oblig. .... 4½ „	15⅛	15¼	15⅛
Mexico... Obligatien.... 3 „	25⅜		
Equador.. Land-Warrants „	4 5/16		

De beurs verkeerde heden weder over het geheel [...] dalende rigting, inzonderheid Oostenrijksche en Amerikaansche fondsen.

Het Committé der Effecten-Handelaren.
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten drie ure: Nederland, Werk. Schuld, 2½ pc., 63 1/16. Spanje, Certificaten-Coup. 5⅜, 5 15/16. Portugal, Obligatien te Londen 1856/[...] 3 pc., 44½. Oostenrijk, Metalliek Oude, 5 pc. 45, 44 13/16; dito Nationale, 5 pc., 54 1/16. Mexico, Obl. 3 pc., 25.

AMSTERDAM 3 December.

	l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,.. Werk. Schuld 2½ pCt.	62⅞	63	
„ dito dito 3 „	75¼		
„ dito dito 4 „	98 15/16	99 1/16	
„ Amort. Synd. 3½ „	92		
„ Hand. Maats. 4½ „	137	137½	
„ O.-I. Leening 4 „	97¼		
„ Holl. Spw.... 4 „	89		
„ Rijn dito..... 4½ „			
„ M. van Weld. 4 „			
België,.. Cert. Rothsch. 2½ „			
Frankrijk, Certificaten.. 4½ „			
Spanje... Buitenlands.. 3 „	41 3/16	41¼	
„ dito 3 „	51		
„ Binnenlands. 3 „	47	47½	
„ Amort. Schuld „	16¾	16⅞	
„ Bew. v. Coup. „	5⅜	6	
Portugal, Obligatien... 3 pCt.	45¼	45 7/16	
„ dito 1856/59 3 „	44⅝	44 7/16	
„ dito Uitgest.. „			
Rusland, Ob. Hope en C. 5 „	101⅝	101¾	
„ dito 1828/29.. 5 „			
„ Cert. 1831/33 5 „			
„ d.º 1840..... 4 „			
„ d.º Stieglitz.. 4 „	73¾		
„ d.º d.º Nieuwe 5 „	81⅝		
„ d.º d.º 1855 N. 5 „	92½	92⅝	
„ d.º te Hamb. 5 „			
„ d.º v. Assign.. 6 „	54		
„ Inschr. dito.. 6 „			
Polen,... Aand. 1835.. ... *f*			
„ Spw.-Oblig.. 4 pCt.			
Pruissen, Oblig...... 4½ „			
„ dito 1859.... 5 „	105		
Oostenr., Ob. *Goll en C.* 5 „	53⅝		
„ d.º dito 4 „	43¼		
„ d.º Met. Oude 5 „	44 13/16	45	
„ d.º N. te Ams. 5 „	68¾		
„ d.º Nat. Met.. 5 „	54 1/16	54¼	
„ d.º Metalliek. 2½ „	23¾	23 9/16	
„ W. Ad. fl 250 4 „	194½		
Brazilië, 1824, £ 100 5 „	98¼		
Equador, £ 100..... 1 „	14 15/16		
Venez.,.. Obligatien... 3 „	20	20⅜	
„ Uitgestelde.. 1½ „	10¾		
Grenada, Obligatien... 4½ „	14⅞	15 5/16	
„ Uitgestelde.. 1 „	5 5/16	5¾	
Mexico,.. Obligatien.. 3 „	24 11/16	25	
Illinois....... 7 „	81	81⅛	

Rijn Spoorw., 2de Leening, 4½ pc., 99⅞. Cert. Adm. te Hamb., 5 pc., 80; dito te [...] 1859, 3 pc., 58¾, 58 9/16; dito bij Hope en Co. 4½ pc., 89¾, 89⅝, 89⅜; dito Spoorweg-Actiën, 191, 191¾, 191. Pruissen, Aand. 1854, 3½ pc. [...] Weener Bank-Actien, 3 pc., 630. Brazilie 1858, en 1860, 4½ pc., 88½. Grenada, gest., 9⅞, 9½. Spw.-Oblig., 8 pc., 20⅞; dito Stellen, 20¾. Griek[...] 1825, 5 pc., 5⅞, 5⅜, 5⅞.

Beleening 3, Prolongatie à 4½, Disconto 3[...]

De fondsenmarkt was heden onder den invloed der lager afkomende koersen van Londen over het [...] gedrukt.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc. [...] Spanje, 2 pc., 41 3/16; dito binnenl., 3 pc., 47 [...] Oostenr., Metall., 5 pc., 44 13/16; dito Nation. 5 pc., [...]

LONDEN 2 December.

3 pc. Cons. cont.	92⅞ à 93	3 pc. Peru......	82
id. id. op tijd..	91⅛ - 91¼	4½ pc. id. Urib..	96
5 pc. Oostenrijk	65 - 70	id. te New-York	87
dito 1859......	65 - 70	3 pc. Portugal..	47
4½ pc. België..	98 - 100	5 pc. Rusland...	100
5 pc. Braz. 1824	100 - 102	4½ pc. idem.....	92
id. 1839/59.....	100 - 102	3 pc. idem......	59
id. 4½ pc. 1852..	91 - 93	3 pc. Spanje....	50⅝
idem 1858.......	91 - 93	2 pc. idem......	41½
6 pc. Buen.-Ayr.	88 - 91	idem Amort.....	16½
6 pc. Chili......	101 - 103	id. Cert. Coup..	5
3 pc. idem......	69 - 71	5 pc. Sardinië..	82
3 pc. Denemark..	— - —	6 pc. Turkije...	79
5 pc. idem......	82 - 84	idem Nieuwe...	69
2½ pc. Holland.	64 - 65	4 pc. idem......	101¼
4 pc. idem......	99 - 101	3 pc. Venezuela	21
Equador.........	15 - 16	idem Uitgest...	11
id. Land-warr...	— - —	Wissel Amst.krt.	11.17
3½ pc. Grenada..	9 - 10	idem 3 m......	11.19
id. Uitgestelde.	5¼ - —	idem Rott. 3 m..	11.19
3 pc. Mexico...	27⅛ - 27⅜	idem Parijs kort.	25.27
4½ pc. Peru....	98 - 99	idem 3 m......	25.52

De stemming der Engelsche fondsen was heden [...]. In buitenlandsche fondsen is weinig verandering; waren Mexicaansche iets vaster.

PARIJS 2 December.

Frankrijk 3 pc. a cont. 69.20, 69.30; dito op [...] 69.30, 69.40; dito 4½ pc. a cont. 95.25, 95.35; [...] ultimo 95.60, 95.75; Bank-Actien 2965. Credit [...] 740, 742.50. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aand. 405. Napels 5 pc. —. Spanje 2 pc. 42; dito 3 pc. Oude —; dito Nieuwe —; dito binnenl. 3 pc. [...] dito Passive —. Oostenrijk 5 pc. 72.

Fransche fondsen waren wederom iets lager; Italiaansche waren veel aangeboden, en Oostenrijksche [...] doch de Wisselkoers hooger.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 3 Dec.

	2 maanden.	Kort.
Londen....	11.78¾	11.85
dito 3/m..	11.76¾	—
Parijs......	55⅞	—
dito 3/m..	55¾	56 5/16
Bordeaux..	55⅞	56 1/16
Hamburg..	35¼	35 5/16
dito 3/m..	35 1/16	—
Petersb...	162	—
Livorno...	45¾	—
Genua.....	47⅞	—
Napels.....	77⅞	—
Antwerp..		—
Berlijn....		175.
	6 weken.	Kort.
Frankfort.	100⅞	—
Augsburg.	99⅝	—
Weenen...	82	—
Triest.....	81⅛	—

Disconto 3½ en 4 pc.

AMSTERDAM 3 [...]

	2 maanden.
Londen....	11.80
Parijs....	55 13/16
Bordeaux..	—
dito ⅓/m.	56
Hamburg..	35⅛
Genua.....	46⅜
Livorno...	46⅛
Napels....	78
	3 maanden.
Madrid...	238
Cadix....	239
Sevillië...	236
Bilbao....	235
Lissabon..	41⅝
Porto....	41⅝
Petersb...	163
	6 weken.
Weenen...	83
Augsburg.	99⅛
Frankfort.	100⅛
Rotterdam	⅛.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 3 December.

Tabak. Heden werden uit de eerste hand [...] 50 v. Maryland ex Johanna Smidt.

Koper. De 400,000 Ned. ℔, in Koeken (Toug[...]

... alhier door de NHM. geveild, zijn verkocht van ... tot ƒ 53.75 per 50 Ned. ℔.

Hennep. De heden alhier gehouden veiling is afgeloopen ... volgt:

Venetiaansche.	Verkocht. Bonden.	Opgehouden. Bonden.
....	20 ƒ 75 - 75½	129 ƒ 75 - —
....	10 „ 71 - —	79 „ 71 - —
....	44 „ 51 - 51½	56 „ 51 - —
....	— „ — - —	10 „ 50 - —
...gehekeld.............	10 „ 100 - 100½	— „ — - —
....	12 „ 82 - —	34 „ 82 - —
... Heede...............	7 „ 37½ - —	— „ — - —
...gaarsche.............	— „ — - —	50 „ 55 - —
...rsche................	52 „ 50½ - 60½	— „ — - —

NB. De 129 bond. G en 56 bond. S zijn na de veiling uit de hand verkocht.

Boter. 1ste kwaliteit ƒ 52, 2de dito ƒ 49, 3de dito ƒ 46.

AANVOER van HUIDEN:

van 1°. Januarij tot ult°. November 1860.

...728 Oost-Indische.	14650 Buenos-Ayres.
...758 Buffel.	3597 Fernambucq.
...791 Costa Rica.	1131 Kaap.
728 Porto Plata.	6359 Australische.
1872 Bahia.	400 Chili.
298 Afrikaansche.	921 Monte-Video.
...885 Noord-Amerikaansche.	

Van 1°. Januarij tot ult°. November 1861.

...429 Oost-Indische.	19158 Buenos-Ayres.
...246 Buffel.	

VOORRAAD van HUIDEN,

ult°. November 1860.

...474 Oost-Indische.	3597 Fernambucq.
...854 Buffel.	400 Chili.
...598 Australische.	921 Monte-Video.

Ult°. November 1861.

...928 Oost-Indische.	3597 Fernambucq.
...362 Buffel.	2246 Buenos-Ayres.
...176 Australische.	

SCHIEDAM 3 December.

Granen. Verkocht: Gerst, 127 ℔ N. Libau ƒ 200 3/m.

Moutwijn, per Ned. Vat zonder fust ƒ 12.75.
Jenever, „ „ „ „ „ - 18.25.
Amst. Proef „ „ „ „ „ - 19.50.

Alles zonder de belasting.

Spoeling per Ketel.................... ƒ 2.20.

LONDEN 2 December.

Suiker stil tot vorige prijzen, bruine Cuba 34/3. Geraffineerde flaauw met redelijken handel, ord. lompen en brooden 48/. Voorraad op heden 74,988 ton. — *Rum* meer gevraagd; Berbice 1/8, Demerary 1/9, Leewards 1/7½. — *Koffij* met goede vraag; Plantation Ceylon vast, Jacmel 68/ op levering. — *Thee* vast. — *Rijst* met meerder vraag, doch hoogere prijzen geëischt; Bengal 11/9, Ballam 10/ a 10/9, Rangoon op levering 11/. Bassein 10/9, Larong 10/6. Voorraad 25,800 ton. — *Hout.* St. Domingo Campeche £ 6.5/. — *Zwavel* vast, goede 2a £ 8.10/. — *Lijnzaad* prijshoudend, Calcutta loco 63/, Odessa 61/3. — *IJzer* iets beter, Schotsch Giet- 48/6 a 48/7½. — *Katoen* flaauw. — *Oliën.* Lijn- flaauw 35/3 a 35/6; Cocos- stil; Palm- flaauw 45/ a 45/6; Terpentijn- flaauw 62/ a 67/6. — *Talk* stil; loco 50/6, tot ult. Dec. 50/, Voorjaar 51/, Maart 51/6 koopers. Voorraad 45,581 v.

Graanmarkt. De aanvoer van Inl. soorten was klein, doch van het buitenland werd weder veel ingevoerd. Engels. Tarwe ging langzaam tot 1/ verhooging van de hand; buitenl. 2/ hooger voor puike kwal., doch met weinig vraag. Amerik. Meel 1/ hooger. Erwten en Boonen vast. Haver met geringen omzet, tot vorige prijzen. Lijn- en Raapzaad hooger. De aanvoer gedurende de vorige week bedroeg: Tarwe 35,029 q., Gerst 7076 q., Haver 16,623 q., Boonen 5805 q., Erwten 739 q., Meel 19,078 zakken en 18,302 vaatjes.

Veemarkt. De aanvoeren van het Vasteland waren in de afgeloopen week zeer groot. Op de markt was heden veel Horenvee aangebragt en prijzen algemeen 2 d. lager. Schapen met kleinen aanvoer, bedongen naauwelijks de vorige prijzen; puike Kalveren iets hooger; Varkens als voren met goede vraag. Men noteert Ossen 3/ a 4/10, Schapen 3/4 a 5/6, Kalveren 4/ a 5/2, Varkens 4/ a 5/.

ANTWERPEN 2 December.

De markt is hier algemeen zeer stil, alleen werden, naar verhaald wordt, ca. 4000 b. Brazil *Koffij* zeilende afgedaan. — *Granen* vast. — *Harst.* Amerik. ƒ 7 a ƒ 7½, dito bruine ƒ 8 a ƒ 8½. — *Salpeter* willig.

HAVRE 30 November.

Katoen flaauw; verkoopen 1200 b. tot zeer onregelmatige prijzen, daar voor laag New-Orleans van fr. 130 a 135 besteed wordt. — *Koffij.* Haiti van de Kaap fr. 91 entr., Port au Prince fr. 86, Rio ongew. fr. 83 entr. — *Huiden* met goede vraag; B.-A. fr. 107½ a 125. — Amer. *Potasch* prima fr. 39. — *Campêchehout* met veel vraag; Haiti Port au Prince fr. 9. — *Granen* stil; roode Amer. Tarwe fr. 68, Winter dito fr. 70 a 72½ cons.

HAMBURG 2 December.

Granen. Tarwe in loco hooger gehouden, doch koopers zijn niet genegen hoogere prijzen te besteden. Rogge in loco vast; van Koningsb. per voorjaar onveranderd, van Dantzig per Mei 91 rth. bco. — *Raapolie* loco en per Oct. 27 m. 2 sch. a 27, per Mei 27 a 26.14. — *Koffij* onveranderd. — *Salpeter.* Chili op 10 rth. bco. en Oost-Indische op 30 m. gehouden, doch zonder omzet. — In *Zwavel* ging mede niets om. — *Harst* en *Terpentijnolie* in onveranderd flaauwe stemming. — Voor *Katoen* is de stemming gunstiger; 100 b. g. f. Dhollera werden tot 7½ sch. bco. afgedaan.

SANTOS 1 November.

Koffij. Goede Campina 7000 reis.

NEW-YORK 19 November.

Katoen. De gesprekken loopen hier bijna uitsluitend over de bezetting der Zuidelijke havens, en de hoop dat de in derzelver nabijheid wonende planters alsdan hunnen voorraad van Katoen ter markt zullen brengen, iets wat echter zeer onwaarschijnlijk is, daar de verbittering ten top gestegen is en er veel uitzigt is dat de planters even zoo zouden handelen als de Russen in 1812. De vrees dat het gebeurde met de Trent aanleiding zoude geven tot moeijelijkheden met het Engelsche Gouvernement, is thans grootendeels geweken, daar volgens Engelands eigene uitlegging van het regt van onderzoek, de Jacinto wel degelijk het regt had de beide commissarissen aan te houden. De markt is stil tot de volgende noteringen:

	Upland.	Florida.	Mobile.	N. O. & T.
ordinary....	20½	20½	20½	20½
good ord....	22	22	22	22
middling....	24	24½	24½	24½
good middl..	24½	24¾	25	25½

Koffij vast; Rio 14 a 16½ c., Maracaibo 17½ a 18½ c., Java 21 a 21½ c. cons. — *Verwhout.* Honduras Blaauwhout $ 20, Maracaibo Geelhout $ 16. — *Granen* hooger. Tarwe, Chicago voorjaar $ 1.25 a 1.28, roode State $ 1.35 a 1.36, roode winter Western $ 1.38 a 1.41, witte Ohio $ 1.40 a 1.50. Rogge vast 84 a 86 c. Maïs flaauw; Eastern mixed 66 a 67 c., Shipping dito 67 a 68 c. — *Piment* 4¾ a 5 c. entr. — *Nootmuscaat* n.° 1 50 c. — *Honig.* De kleine aanvoer vindt tot buitengewoon hooge prijzen koopers. — *Meel* hooger; superfine State $ 5.50 a 5.65. — *Quercitron* te Philadelphia n.° 1 $ 28 a 31. — *Rijst* stil 7 a 7½ c. — *Klaverzaad* 8 c. — *Terpentijn* flaauw op $ 1.12½ a 1.15. — *Harst* iets beter $ 4.87½ a 5.12½. — *Reuzel,* loco 9¾ c., per Dec. 9 c. — *Talk* 9½ a 9¾ c. — *Was* 32 a 33 c. — *Suiker* prijshoudend; Cuba refinary 7¾ c. — *Vrachten* naar Rotterdam per zeilschip Meel 4/. Rogge in zakken 12½ d. — *Wisselkoers* op Londen 60 d. 107½ a 108½, Amsterdam 40½ a 40¾.

BALTIMORE 19 November.

Tabak. Sedert ons laatste berigt valt niets bijzonders over de markt te vermelden. De inspectie bedraagt 102 vaten Maryland en 219 v. Ohio. Het grootste gedeelte van den aanvoer van Maryland bestond uit Sonborn, waarvan de kwaliteit, ofschoon voldoende, niet beantwoordde aan de vroeger geïnspecteerde vaten, en het zoude niet te verwonderen zijn, dat de prijzen voor deze soort lager liepen, daar er vrij veel van wordt aangevoerd. Over het algemeen is de kwaliteit van het nieuwe gewas van Maryl. goed, en indien er meerdere toevoer was, zoude er zeker veel omgaan, want er is goede vraag voor het Noorden en de inlandsche fabriekanten. Ohio onveranderd, zonder keuze, waardoor de omzettingen van geen belang zijn. In Kentucky ging niets om. De notering blijft onveranderd. In lading naar Rotterdam Isabella. Sedert 1 Jan. werden daarheen verscheept 21,834 vaten. — *Vrachten* naar Holland 40/. — *Wissel* onveranderd; Amsterdam 60 dagen zigt 40½.

BUENOS-AYRES 30 October.

Huiden vast; gedr. 48 r., gez. 45 r., laatstgen. prijs is nominaal. Verscheept naar Engeland 6000 gez. In lading naar dito 13,000 en naar Antwerpen 35,000 st. — *Wissel* op Londen 64/.

MONTEVIDEO 31 October.

Huiden vast 58 a 60 r. — *Wissel* 40¼.

Weerkundige Waarnemingen op 3 December 1861. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
...rtlepool......	† 2. 8	Z.W.	—	† 12. 2	schoon.	slecht water.
...oningen......	+ 1. 5	Z.W.t.Z.	1	+ 2. 1	—	—
...elder........	—	—	—	—	—	—
...armouth......	+ 2. 5	Z.Z.W.	—	+ 8. 9	dampig.	—
...ssingen......	— 0. 9	Z.O.	1	+ 2. 6	—	—
...astricht.....	768. 0	W.N.W.	2	— 1. 8	—	—
...rtsmouth.....	— 0. 2	Z.O.	—	+ 5. 5	mistig.	gewoon.
...ymouth.......	— 1. 6	Z.Z.O.	friss. bries.	+ 4. 4	schoon, bewolkt.	ruw.
...vre.........	— 3. 5	Z.O.	15	† 3. 0	schoon.	stil.
...rijs.........	— 2. 9	O.	5	+ 0. 1	schoon, dampig.	—
...est.........	— 6. 0	Z.Z.O.	5	† 3. 7	zeer schoon.	slecht water.

Alzoo grootste verschil in Nederland G 2. 4 V; generaal idem Ha 8. 8 B.

Verwacht: Oostelijke wind, goed weer.

Scheepstijdingen.

...ouwersh. *Aangek.*
...dec. *Souburg*, Zwart, Wijnkoopsbaai (vertr. 16 aug.)
Isabella, Leadley, Newc.
Delfshaven, Schaap, Hellevoetsluis
Vertrokken.
Sophia Kon. der Nederl., Klein, Melbourne
Catharina Jacoba Henr., Tönjes, Batavia
Triton, Adriaans, d.°
Jannetje, Blokziel, d.°
Graafstroom, de Boer, d.°
India Packet, Dieperink, dito
Willem de Zwijger, v. d. Dries, Samarang
Doggersbank, Mammes, Rangoon
Catharina Frederika, Smit, Brussel
Camilla, Böttcher, Antw. (beide laatsten als bijl.)
(Z. Z. O.)

...llevoet *Aangek.*
...dec. *Volunteer* (st.), Leith
Vertrokken.
Z. M. st. *de Linge*, komm. v. d. Haak, Oost-Indië
Arnold Böninger, Hashagen, New-York
Helena, Radmann, d.°
Ceres, de Haan, d.°
Jenneke Hendrika, Pik, Triest
Verwisseling, Boon, d.°
Sirius, Doewes, Venetië
Argo, Brouwer, Messina
Boreas, v. Dijk, Malta
Pomona, Haddeman, Gibraltar
Margaret & Mary, Jones, Dublin
Merwestroom, de Goede, Belfast
Admiral Windham, Allcock, Guernsey
Staatsrath von Brock, Methling, Newcastle
Cecilie, Ipsen, d.°
Melchiore, Viscovich, d.°
Maude, Balcher, d.°
Wilhelmina Adriana, Bot, d.°
Striden, Nielsen, d.°
Europa, Ivancich, d.°
Wanderer, Reimers, d.°
B. Pieper, Wertz, Memel
Celeritas, Christophersen, Frederikstad
Argo, Larsen, d.°
Ludwig, Lange, d.°
(Z. Z. O.)

Brielle *Aangekomen*
3 dec. *Alert* (st.), Hull
Therese (st.), Grangem.
Vertrokken.
Leo (st.), Londen
Batavier (st.), d.°
Lord Raglan (st), Newc.
Percy, Jack, d.°
Lucy, Scott, d.°
Mary, N. N., d.°
Pioneer, Johnson, Shields
Elizabeth, Pringle, Berwick
Dorothea, Jacobsen, Hartlepool
Karel & Louisa, Rutgers, Engeland
Abelone, Mathiesen, d.°
Neptunus, Olsen, d.°
John & Charles, Hopkins, Rochester
Three Brothers, Gilbert, d.°
Active, Wood, Newhaven
Uit den Put en uit de Bank naar zee gezeild de vroeger gemelde schepen: *Nestor, Fairy, Shepherdess, Susannah, Mary Jane, Leveret, Jane, Ruby, Harmony* en *Allegro.*
Al de gemelde schepen wel in zee.
(Z. t. O. — Z. Z. O.)

Maassluis (Z.O.) *Vertr.*
3 dec. *N. R. Gazfabriek*, de Goede, Newcastle
Handel-Maatschappij, Versteeg, Noordzee

Texel *Aangekomen*
2 dec. *Vesta* (st.), Hull
Gr. v. Rechteren (st.), d.°
Vertrokken.
2 *Drie Broeders*, Kaspersma, Londen
Twee Gebroeders, v. Kempema, d.°
Elve (st.), Hull
(N. N. W. — Z. W.)

Zierikzee *Aangek.*
2 dec. *Californië*, v. d. Valk, Smirna n. Vlaardingen
Vertrokken.
2 *Brouwershaven*, Riedijk, Newcastle
Emerald, Armstrong, Sunderland

Vlissingen *Aangek.*
1 dec. *Elena C.*, Covacevich, Marianopel

—o—

New-York *Uitgekl.*
15 nov. *Sara Hendrika*, de Jong, Monte-Video

Syra *Aangekomen*
20 nov. *Johanna*, v. d. Baan, Amsterdam

Triëst *In lading*
28 nov. *Cornelia & Geertr.*, Hoeksma, Singapore

Ancona *Aangekomen*
23 nov. *Magdalena Johanna*, Gust, Amsterdam

Bordeaux *Vertr.*
30 nov. *Willemtina*, Glim, Rio-Grande

Liverpool *Uitgekl.*
30 nov. *Geerdina*, Nieboer, Rotterdam

Falmouth *Aangek.*
1 dec. *Constantia Maria*, de Jong, Buenos-Ayres n. Dundee
British Empire, Hawes, Bassein
Montrose, Niemann, Akyab
Pelikaan, de Weerd, Triest

Plymouth *Aangek.*
30 nov. *Inconstant*, Venus, Akyab
Vertrokken.
1 dec. *Escort*, Smith, Amst.

Torbay *Binneng.*
30 nov. *Johanna Hendrika*, v. d. Weyden, Rio-Jan. n. Falmouth

Portsmouth *Binneng.*
30 nov. *Jeanne Agatha*, Jager, Rouaan n. St. Sebastiaan

Ramsgate *Binneng.*
30 nov. *Susanna*, Moesker, Newcastle n. Puntallis

Londen *In lading*
30 nov. *Envoy*, Pearson, Rotterdam

Stockton *Aangek.*
30 nov. *Roberts*, M'Laren, Rotterdam

Sunderland *Vertr.*
30 nov. *Deborah*, Hall, Rott.

Shields *Aangekomen*
30 nov. *True Briton*, Lovell, Schiedam
Belvidere, Sutton, Rott.
1 dec. *Bedwelty*, Tadd, d.°
Lady Gray, Smith, d.°
Thomasine, Redman, d.°
Sea Breeze, Gosling, Dordrecht

Antwerpen *Aangek.*
1 dec. *Pepita*, Echevarria, Rotterdam

Hamburg *Aangek.*
30 nov. *Jantina*, Drent, Rotterdam

Dantzig *Aangekomen*
29 nov. *Froukje*, Koops, Dordrecht

Bolderaa *Vertrokken*
26 nov. *Jan Gijsbert*, Smit, Elseneur

Helsingfors *Uitgekl.*
15 nov. *Olga*, Matsson, (v. Amst.) Abo

Kalfsund *Binneng.*
20 nov. *Ida*, Wolkammer, Dantzig n. Rotterd. (wegens stormweder)

Wargoe *Binneng.*
23 nov. *Wieka*, Eefting, Libau n. Rotterdam

Kopenhagen *Gepass.*
30 nov. *Drie Gezusters*, Nieboer, Stralsund n. Leith

—o—

Harlingen 2 dec. De Noordsche schooner *Unité*, kapit. Thorsen, op den Griendwal gestrand (bevorens gemeld), is, na gelost en geheel afgetuigd te hebben, weder af en alhier binnengeloopen; heeft weinig geleden.

Cuxhaven 2 dec. De Eng. stoomboot *Cossack*, k. Wilson, van Kroonstad n. Londen, heden alhier binnengeloopen, heeft in zee ontmoet het Nederl. stoomschip *Urania*, kapit. Vermeulen, v. Koningsb. n. Amsterdam, l. v. Fredrikshavn, hebbende het roer verloren, en heeft deze boot 60 uren lang op sleeptouw gehad tot op Doggersbank, toen men door gebrek aan kolen genoodzaakt was haar weder te laten slippen. De st. *Assecuradeur* is van hier naar zee vertrokken om de *Urania* op te zoeken.

Tonningen 30 nov. Het Eider- loodsen- en lichtvuurschip, in de monding van de Eider gestationeerd, zal morgen binnengehaald worden.

Elseneur 1 dec. Het Veendammer schoenerschip *Trieste*, k. Koster, v. Riga met haver naar Londen, is gisteren alhier in de haven gekomen, hebbende in de Oostzee zware stormen doorgestaan en schade aan rusten, verschansing en kajuitskap bekomen; door de laatste was veel water in het ruim gedrongen. Het schip zal heden onderzocht worden.

Nakskov 2 dec. Het schip *Enigheden*, kapitein Hansen, van Neustadt met tarwe n. Antwerpen, is op Albu gestrand, doch men hoopt schip en lading te bergen.

Kalfsund 25 nov. Waarschijnlijk is nabij Hoenoe een kofschip in 12 vademen water gezonken. Een korte stomp, denkelijk de top van een mast, is boven water zigtbaar, doch men heeft wegens de hooge zee nog geen onderzoek kunnen doen. Eene kleine Nederl. boot benevens eene verbrijzelde zeemanskist zijn op Hoenoe aangespoeld.

Reval 1 decemb. De schepen *Stadt Emden*, kap. Bakker, v. Riga n. Londen, en *Adler*, v. Riga n. Antwerpen, zijn op Oesel gestrand, doch het volk gered.

Rye 1 dec. De Nederl. schoener *Willem Eduard*, kapit. D. H. van Wijk, v. Buenos-Ayres n. Londen, geladen met huiden en tabak, is gisteren bij Hastings overzeild door de Engelsche oorlogstoomb. *Flying Fish.* De schoener, tot op het water afgebroken, is 6 a 7 mijlen W. van de haven van Rye op strand gezet en totaal wrak geworden. Het grootste gedeelte der lading is beschadigd geborgen. De stuurman is op de stoomb. overgesprongen en te Portsmouth aangebragt. (*In ons vorig N.° kortelijk vermeld.*)

Waterford 30 nov. De Fransche st. *Comtesse de Frégeville*, van St. Nazaire naar Liverpool, is in den nacht van 27 dezer bij Puffin Island wegens aanvaring gezonken. De kapitein, stuurman en acht opvarenden worden vermist.

Boulogne 30 nov. Het schip *Nox*, kapit. Deslandes, v. Rio-Janeiro n. Stettin, is te Ambleteuse gestrand doch zit niet gevaarlijk; de lading koffij schijnt weinig beschadigd te zijn.

Havre 30 nov. Het Amerikaansch schip *Marshall*, kapit. Nelson, den 27 oct. van New-York herwaarts vertrokken, is achter Guernsey op strand geraakt en vol water geloopen; een gedeelte der lading meel en tarwe is aan wal gebragt.

—o—

Gepraaid:

25 oct., op 6° 30′ ZB. en 22° 57′ WL., Ned. galjoot *Union*, kapit. Oostra, van Londen naar Monte-Video (38 d. reis).

29 oct., op 15° NB. en 26° WL., *Hebe*, Kiehl, van Rott. n. Melbourne.

30 oct., op 12° 21′ NB. en 26° 15′ WL., *Susanna*, Vonck, v. Rott. n. Batavia.

18 nov. (lengte noch breedte opgegeven), Ned. schoener *Geziena*, kapit. Doekes, v. Rio Grande n. Londen (56 d. reis).

—o—

2 dec. De wind te **Falmouth** Z. O. en te **Deal** N. W.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
2 dec. *Elwine Kreplin*, Fischer, Boston
Christine, Altmeppen, New-York
Otto, Sap, Messina
Maleijer, Bok, Hartlepool

Amsterdam *Vertr.*
2 dec. *Willemina*, Puister, Smirna
3 *Hindoo*, Rasmussen, Melbourne

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 4 dec.: 1ste getijde 5 ure 5 min.; 2de get. 5 ure 29 min.

Arnhem. Waterhoogte 2 dec. 2.74 el (gewassen 49 duim).

Keulen. Rijnhoogte 2 dec. 11 v. 10 d. Rijnl. (gewassen 3 d.)

Aangekomen 2 dec.: Th. Kamps met 5674 en H. Kamps met 4911 ctr., beiden van Rotterdam.

—o—

Vertrokk. Passagiers.

Van **Amsterdam:**

Naar Batavia, per *Nieuw-Holland*, k. Tuk: de heeren Salomonson en echtgen., Hartsteen, echtg., kinderen en Jav. bediende; Hupscher, echtg. en kindje; Arendsen de Wolff en Arendsen; de jongeheeren Maurenbrecher en van der Weide. — Per *Ortelius*, kapit. Groote: de heeren J. G. van Kessel, P. E. Kleyn van Willigen, H. J. Ankersmit, J. F. van der Haagen, G. Metz, J. Roovers, A. van Meert, W. Cranen en C. van Steen.

Naar Soerabaija, p. *Soerabaija Packet*, k. Olivier: de heer A. J. S. L. Rombouts.

Cargalijsten.

Rotterdam.

BATAVIA, ANJER en WIJNKOOPERSBAAI. Souburg, M. W. Zwart. — 9655 pic. Koffij, 1200 pic. Thee, 499 pic. Koperen Duiten, 500 pic. Tin en 125 pic. Rotting, N. H. M.

BALTIMORE, Scotia, J. Miskelly. — 100 v. Tabak, Mees en Moens; 146 v. dito, L. Hoijack en Co.; 44 v. dito, Minderop en Zn.; 110 v. dito, Böninger, Kramer en Co.; 60 v. dito, E. C. Ruys; 20 v., 74 v., 30 v., 75 v., 12 v., 12 v., 100 v., 79 v., 40 v., 50 v. dito en 50 v. Vleesch, Order.

BALTIMORE, Roland, H. H. Wicke. — 201 v. Tabak, Hoffman, Dorrepaal en Co.; 350 v. dito, Mees en Moens; 172 v. dito, W. A. Fuchs en Co.; 54 v. dito, Bus en de Critter; 46 v. dito, Coomans, Born en Philippi; 50 v. dito, L. Hoijack en Co.; 25 v. dito, Koning en Co; 6 v. dito, Böninger, Kramer en Co.; 58 v. dito, W. Beckeringh; 453 z. Schors, A. Hartevelt en Co.; 18 v. Tabak, Order.

Amsterdam.

ST. PETERSBURG, Concurrent, Teensma. — 1467 taw. Rogge, Order.

GEESTEMUNDE, Petronella, Kort. — 465 b. Rijst, Wunderly en Co.

Advertentiën.

Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER *H. B. VAN SIJLL*, geliefde Echtgenoot van

Rotterdam 1 *December* 1861. F. H. GÖRLITZ.

STOOMBOOTVAART OP SCHOTLAND, voor PASSAGIERS en GOEDEREN.

Naar LEITH

het Stoomschip **VOLUNTEER**, Kapitein JOHN CAIRNS, vertrekt **Zaturdag 7 December**, des morgens vroeg.

Adres bij G. LEVINGSTON & ZOON en J. A. BOUWENS, Agenten te Rotterdam, en bij DONALD R. MACGREGOR, Agent te Leith.

LIGT IN LADING NAAR

NEW-YORK,

het snelzeilend gekoperd en kopervast *Pruissisch* BARKSCHIP **AMANDA,**

Kapit. C. G. RUNGE.

ligt gereed om binnen een paar dagen te vertrekken.

Adres bij de Cargadoors P. A. VAN ES & Co.

BONNETERIE

CHEMISES SUR MESURE,

CHs. COUCKE,

515, Hoogstraat.

De BONBONS DUVIGNAU zijn het beste geneesmiddel tegen *verstoppingen, gal, slijm*, enz. enz. Zij doen den eetlust terugkeeren, maken de spijsvertering gemakkelijk, en vervangen met het beste gevolg de *purgeer-middelen, welker hevige werking dikwerf schadelijk is.* Verkrijgbaar te PARIJS, rue de Richelieu, 57. Depôts: te ROTTERDAM, bij den Heer *van Santen Kolff*, Apotheker, en te AMSTERDAM, bij den Heer *van Meurs*, Apotheker.

STOOMVAART-VEREENIGING DE MAAS.

Het Stoomschip RHONE, Kapitein *W. J. Wilkens*, vertrekt *20 December* naar

MARSEILLE, GENUA, LIVORNO, NAPELS, MESSINA EN PALERMO.

Het Stoomschip CORNELIA, Kapitein *J. J. Muntendam*, vertrekt *24 December* naar

GIBRALTAR, VENETIE en TRIEST.

Genoemd Stoomschip zal ook, bij genoegzame hoeveelheid, Goederen laden voor *CORFU* en *ANCONA*.

Het Stoomschip PIONEER, Kapitein *Ph. Hillman*, vertrekt *Dingsdag 10 December* naar

PLYMOUTH, BRISTOL en CARDIFF.

Adres JOHs. OOMS Ez. & Co. — BOUTMY & Co.

AAN HEEREN

GENEES- EN HEELKUNDIGEN

in NEDERLAND.

De Ondergeteekende, Kweekeling van het *Koninklijke Gymnastische Centraal-Instituut te* Stockholm, en Leerling van ***Dr. Ulrich***, in Bremen, heeft de eer aan HH. Genees- en Heelkundigen bekend te maken, dat hij alhier eene

Gymnastische Inrigting

heeft gevestigd, naar de Zweedsche Methode van **Prof. LING.**

Hij neemt dus hiermede de vrijheid HH. Genees- en Heelkundigen uit te noodigen, hem zoodanige Patienten te willen toezenden, voor welke zij eene behandeling naar de beginselen der *Zweedsche Geneeskundige Gymnastiek* wenschelijk achten.

Uit het Prospectus, dat aan Heeren Genees- en Heelkundigen alhier is toegezonden, kan men de Inrigting nader leeren kennen, terwijl dit op *franco* aanvrage van Geneeskundigen steeds bij hem te verkrijgen is.

Rotterdam den 3 December 1861.

EDUARD BULLERDIECK,
Boompjes, wijk 1, n.° 110.

ALLAN & Co.,
Wostnieuwland,
Nieuwe Collectie BRODERIES CONFECTIONNÉES, COIFFURES, CHATELAINES, FOULARDS, CACHENEZ, HANDSCHOENEN, PELTERIJEN en VOETZAKKEN.

Bahlmann & Co.,
HOOGSTRAAT en STEIGER.
MANUFACTUREN en NOUVEAUTÉS.

BOEKHANDEL
VAN
P. M. BAZENDIJK,
Leuvehaven, wijk 3, n°. 56.
Groot Assortiment
KINDERWERKJES en PRACHTUITGAVEN.

G. W. VAN BELLE,
Haagscheveer,
heeft voorhanden een fraai Assortiment der Nieuwste KINDERWERKJES,
benevens eene schoone Collectie
STEREOSCOOPPLATEN.

E. DE BONT,
Boekhandel, Drukkerij en Binderij,
Steiger, 8—8, over de Koornbeurs.
Eene uitmuntende Collectie
Hollandsche en Fransche **KINDERWERKJES.**

HOLLANDSCHE
PARAPLUIE-FABRIEK,
Hoogstraat, Hoek Hoofdsteeg,
Groot Assortiment
DAMES- en KINDERPARAPLUIEN.
G. J. DAKE.

W. H. J. DICKE,
Confiturier,
VISCHSTEEG.
SURPRISES, BORSTPLATEN, ARTIKELEN in SUIKER en CHOCOLADE, Warme Gevulde BOTERLETTERS.

P. A. L. VAN HEES,
CONFISEUR-RESTAURATEUR,
Noordblaak.

H. T. Hendriksen,
Boekhandelaar, Hoogstraat, 7—58,
heeft de eer te berigten, dat zijn Winkel ruim voorzien is van **alle Artikelen** zijn Vak betreffende, zich minzaam aanbevelende.

P. C. HOOG,
Hoofdsteeg, 11,—101.
Groot Magazijn van PRACHTWERKEN, GRAVURES, PHOTOGRAPHIËN, ALBUMS, KINDERWERKJES, JAARBOEKJES 1862 enz. enz.

WINKELS EN MAGAZIJNEN
TE ROTTERDAM,
welke voor een Bezoek worden aanbevolen
bij gelegenheid van het
St. NICOLAAS-FEEST.

Kon. Ned. Fabriek te Voorschoten. — Algem. Nat. Tentoonst. 1861, Goud. en Zilv. Medaille.
J. M. VAN KEMPEN,
Speciale Expositie van GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN, geschikt tot **Geschenken** voor de aanstaande Feesten.
Rotterdam, Hoofdsteeg, 11—124.

H. W. VAN LOON.
Fabriek en Magazijn
van Gouden en Zilveren Werken.
Algem. Nat. Tentoonst. 1861, Medaille.
St. NICOLAAS GESCHENKEN, BRACELETTEN, BROCHES, CHARIVARIS met STEREOSCOOP enz.

K. LOOS,
Weste-Wagenstraat, 5—702.
Diverse KINDERWERKJES, WERKEN VAN NUT en SMAAK, JAARBOEKJES enz.

P. C. Neurdenburg,
Boeren-Vischmarkt.
PRENTENBOEKEN en PRENTEN.

L. J. NOOIJEN,
Hoogstraat, over de Goudsche Wagenstraat,
No. 47, Rotterdam,
FABRIEKANT in LAKWERKEN,
heeft gereed:
St. NICOLAAS GESCHENKEN.

OLDENZEEL,
Steiger, wijk 7, n°. 139.
Groot Assortement PRACHTWERKEN,
Hollandsche en Fransche KINDERWERKJES.

B. M. SPANJERSBERG,
Hoek van den Oppert, bij de Groote Kerk.
Ruime Voorraad PRENTENBOEKEN, VERWDOOZEN, PASSERDOOZEN, SCHRIJFMAPPEN en verder alle Soorten van SCHRIJF-, KANTOOR- en SCHOOLBEHOEFTEN.

MAROQUINERIEN.
H. J. REGEER,
Hoogstraat, wijk 8, n°. 25,
is ruim voorzien van een schoon Assortiment LEDER-ARTIKELEN, geschikt voor *St. Nicolaas Geschenken.*

D. ROMAIN,
HOF-JUWELIER.
St. NICOLAAS GESCHENKEN.
BRACELETTEN, BROCHES, CHATELAINES, HOROLOGIEN, enz.

W. L. STOELLER,
Hoogstraat, wijk 7, 73,
Exquise Sortering CADEAUX van NUT en SMAAK, PRACHTUITGAVEN, KERKBOEKEN, JAARBOEKJES en KINDERWERKJES.

BOEKHANDEL en KANTOORBOEKBINDERIJ
van
D. J. P. STORM LOTZ,
Oppert, 6—245.
Ruim Assortiment van CADEAUX, voor **St. Nicolaas, Kersfeest en Nieuwe Jaar.**

S. H. TASSEMEIJER,
Banketbakker,
Hang, 4—3,
is voorzien van alle Soorten van Fijne BORSTPLA[TEN], Nieuwe SURPRISES, SUIKER- en CHOCOLA[DE-] ARTIKELEN en Warme BOTERLETTERS.

GLAS-, PORSELEIN EN AARDEWERK
H. R. TEUBNER,
Hoogstraat, wijk 5, n°. 338,
is ruim voorzien van alle dat Vak betreff[ende] ARTIKELEN, waaronder een ruim Assort[iment] KINDER-ARTIKELEN, geschikt voor St. Nic[olaas] Geschenken.

GESCHENKEN.
Bij de Ondergeteekenden zijn steeds voorh[anden] KERKBOEKEN in alle Formaten, zoowel [voor] Kinderen als voor Meerbejaarden (grooten dr[uk]).
Wed. Tuinzing & Zoon,
Boekhandelaren en Depôthouders [van het] Nederlandsch Bijbelgenootschap.
Goudsche Wagenstraat.

Bij C. ULRICH,
Banket- en Broodbakker,
Leuvehaven,
zijn te bekomen Versche Gevulde BOTERLETTERS, BORSTPLATEN, St. NICOLAAS, SUIKER- [en] CHOCOLAAD-ARTIKELEN, Versche SAUSIJ[ZEN-] BROODJES, KRUIDKOEKEN enz.

De R. K. BOEKHANDEL van
N. J. VERHOEFF,
HOUTTUIN.
Fraaije Collectie BOEKWERKEN, KIN[DER]WERKJES, ARTIKELEN in ZILVER, AL[BAST,] IVOOR, MARMER, PLASTIEK enz.

UITVERKOOP.
Finale Uitverkoop van KINDERWERK[JES,] MAROQUINERIEN, ATLASSEN en diverse [andere] ARTIKELEN, beneden Inkoopsprijs, bij
Gebr.s VOORN BOERS,
Leuvehaven, 3—15.

W. WENK,
BOEKVERKOOPER, aan de Noordblaak,
heeft voorhanden de Nieuwste en meest ge[...] KINDERWERKJES, JAARBOEKJES en WE[RKEN] van Smaak.

WITTEROOS & ZOON,
in GALANTERIEN, BIJOUTERIEN, KR[...]RIJEN, VERLAKTWERK, Fijne KINDERSP[EEL]GOEDEREN etc., **Steiger,** op den Hoek der W[...]boomsteeg, nabij de Korenbeurs, wijk 9, n°. 5[...]

PIANO'S.

De Ondergeteekende heeft weder ontvangen: buitengewone fraaije PIANINO'S van de meest gerenommeerde Fabrieken, waarvan verscheidene met de Gouden Medaille bekroond zijn en tot de billijkste prijzen verkocht worden, en ook in Huur verkrijgbaar zijn; SERAPHINE en andere ORGELS, zeer geschikt voor Scheepsgebruik. Neemt ook bespeelde PIANO'S in ruil over. Is verder ruim gesorteerd in SPEELDOOZEN, waaronder met Trommel- en Klokkenspel en ook Ouvertures, en alle andere MUZIEKINSTRUMENTEN en UURWERKEN, waaronder met Speelwerk; BANDONIONS met 130 Toonen en minder; buitengewone groote en fraaije HARMONICA'S en KINDER-SPEELDOOSJES, uitnemend geschikt voor **St. Nicolaas Geschenk,** een en ander tot veel verminderde prijzen, en worden alle bovenstaande Artikelen door hem Gerepareerd en Gestemd, waartoe hij zich minzaam aanbeveelt. Adres, Hoogstraat, het 4de Huis van de Stadhuissteeg.

F. WEINREICH.

AANBESTEDING.

Op den 9 December 1861, des voormiddags ten 10 ure, zal de kommanderende Officier van Zr. Ms. Blokschip ***de Lynx,*** gestationeerd te *Rotterdam,* onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Marine, Aanbesteden:

De **LEVERING** van het benoodigde **versch RUNDVLEESCH** en **MUNITIE-BROOD** voor de Equipagien van het Blokschip ***de Lynx*** of andere voor de stad Rotterdam gestationeerde Schepen en Vaartuigen van Oorlog, gedurende het jaar 1862.

De Voorwaarden van Levering zullen alle Werkdagen ter lezing liggen aan Boord van voormeld Blokschip, van *'s voormiddags* 9 *tot 's namiddags* 3 *ure.*

Alleen die Billetten van Inschrijving zullen voor geldig worden aangenomen, welke vóór of op den bepaalden tijd aan Boord zijn ingeleverd. De Prijs duidelijk geschreven in schrijfletters, op gezegeld papier en geteekend door den Inschrijver.

De kommanderende Officier voorn.,
G. VAN HECKING COLENBRANDER.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

Openbare Aanbesteding,

onder nadere goedkeuring van het Departement van Kolonien, in **3** Perceelen, van:

39,100	N/El	ZEILDOEK (Hollandsch)
14,050	„	KARLDOEK (Idem)
11,050	„	PRESENNINGDOEK
500	„	SPRING ZEILDOEK.

De Voorwaarden van Levering liggen ter inzage aan het Departement van Kolonien, en voorts op elken werkdag van 10 tot 3 ure ten Kantore van de Directie der Nederlandsche Handel-Maatschappij te Amsterdam en van hare Agenten te Rotterdam, Dordrecht, Schiedam, a/d. Helder, te Leeuwarden en Middelburg, alwaar ook de Inschrijvingsbilletten verkrijgbaar zijn, welke op Dingsdag den 17den December e. k., des middags ten *twaalf* ure, vrachtvrij moeten ingeleverd zijn aan het Lokaal der Maatschappij te Amsterdam, waarna onmiddellijk tot de voorloopige toewijzing zal worden overgegaan.

De aandacht van gegadigden wordt gevestigd op de wijziging in de bepalingen van het Bestek opgenomen, waarbij bepaald wordt dat *ook* het Doek vervaardigd van *Machinaal gesponnen Garens,* tot de mededinging zal worden toegelaten.

Amsterdam 3 December 1861.

ZOO EVEN

is mij toegezonden eene Exquise COLLECTIE
SCHRIJFMAPPEN met en zonder NÉCESSAIRE,
PORTEFEUILLES, VERWDOOZEN, PAPETERIËN, PENHOUDERS à Jour, PRACHT- en PRENTWERKEN, PRENTEN en een menigte andere Artikelen. Alle Voorwerpen zijn Geprijsd, zoodat de Geëerde Bezoekers, — tot welker Ontvangst een Vertrek is in gereedheid gebragt, — de **Goedkoopheid** en de **Soliditeit** der verschillende Voorwerpen onmiddellijk zullen ontwaren. Met een drukken toeloop zal de Ondergeteekende zich zeer gevleid achten, doordrongen dat DAMES en HEEREN de uitgebreide Sortering overeenkomstig de bovenstaande omschrijving zullen bevinden.

Ook is ONTVANGEN de aangekondigde Sortering **CIGAREN ÉTUIS, PORTE BOURSES, PORTE-MONNAIES, PHOTOGRAPHIE-ALBUMS enz.,** alles ***overschoon*** en ***uiterst net bewerkt.***

E. VAN VLIET Az.,
Magazijn **Oostmolenstraat, Hoek Houttuin, Rotterdam.**

Hôtel de l'Europe,
Place Royale, Brussel.

Heeren REIZIGERS en Hollandsche FAMILIEN, zich op weg naar of van ***Parijs*** te ***Brussel*** ophoudende, zullen bevinden dat dit Hôtel in alle opzigten een der meest comfortabele is.

Matige Prijzen. Verscheiden Vertrekken aan de Rez-de-Chaussée.

Openbare Verkooping,

op Vrijdag den 6 December 1861, des morgens ten 10 ure, op het Binnenplein van het Oost-Indisch Huis, in de Boompjes te Rotterdam, van:

Eene aanzienlijke Partij STEIGERHOUT, EIKEN PLATEN, DEELEN, RIBBEN, JUFFERS, BINDTEN, DEUREN, PLANKEN, BALKEN, GREINEN VLOERDEELEN 1 en 1½ Duim, BRANDHOUT enz., alsmede eene bijna Nieuwe SCHUIT, genaamd „Vlieger" Daags te voren aldaar te zien.

MÉDAILLE DE BRONZE à la société des sciences Industrielles de Paris.
Plus de Cheveux Blancs.
Mélanogène.

Teinture par excellence de DICQUEMARE AINÉ de Rouen.

Pour teindre à la minute, en toutes nuances, les cheveux et la barbe, sans danger pour la peau et sans aucune odeur. Cette teinture est supérieure à toutes celles employées jusqu'à ce jour.

Fabrique à Rouen rue Saint-Nicolas 39.

Dépot à Rotterdam chez Mr. CHS. COUCKE, à la Haye chez Mr. E. FILLET, à Dordrecht V. HAVARD, à Breda chez Mr. VANTOMME.

Prix par Boite *f* 3.50.

Verkooping van Afbraak enz.

Op Vrijdag 6 December 1861, des voormiddage 9 ure precies zal, op den Dam achter de Beurs, worden Verkocht, eene Partij

WERK- en BRANDHOUT enz.

's Daags te voren te zien.

VERKOOPING van BOEKEN.

Twee VERZAMELINGEN in verschillende **Talen** en **Vakken** van **Wetenschap, Kunst** en **Smaak,** waaronder uitmuntende Werken voorkomen, alsmede eene fraaije Verzameling Nieuwe ROMANS, benevens PRACHT- en PLAATWERKEN, BIJBELS met Platen, ATLASSEN en KAARTEN, MUZIEK, PLATEN, KANTOORBOEKEN, SCHRIJFBEHOEFTEN, SCHILDERIJEN en LIEFHEBBERIJEN, waarbij eene ELECTRISEER-MACHINE, eene goede DWARSFLUIT en eenige VIOLEN van STAINER enz., op **Woensdag den 11 December 1861 en tien volgende dagen,** des avonds ten *half zes* ure, door en ten Huize van den Boekverkooper **J. F. K. SCHWAEBE,** in den Oppert te Rotterdam, bij wien de **Catalogus** a **20 Cents** te bekomen is.

TE ZIEN: MAANDAG en DINGSDAG den 9 en 10 December 1861, van des morgens **10** tot des namiddags **3** ure.

Notarishuis te Rotterdam.

HEDEN, Woensdag den 4 December 1861,
des namiddags ten 5 ure,
VEILING VAN:

Een HUIS met TUIN en ERVE, in de Kerklaan, 15—248.
Een HUIS met BOVENWONINGEN en ERVE, aan de n/z. van de Doelstraat, 8—393.

Openbare Verkooping,

De Notaris *VAN DER WAYFORT,* resid[eerende] te Ridderkerk, is voornemens op Vrijdag [...] December 1861, 's voormiddags ten 11 ure, [in het] *Nederlandsch Koffijhuis,* bij J. ZAHN, te Do[...] te Verkoopen:

1.° Eene **SCHEEPSTIMMERWERF** [met] AANHOORIGHEDEN en GEVOLGEN, staande [en] gelegen te Hendrik-Ido-Ambacht, aan den Veer[...]dijk, aan de Rivier de Noord, Kadaster secti[e ...] ns. 1419, 1537, 1538 en 1539, te zamen groot 22 R[oeden] 20 Ellen, in twee Perceelen, welke na afzonder[lijke] Veiling en Afslag gecombineerd zullen worden [ver]slagen.

Door gunstige ligging van dit Perceel is het uitmuntend geschikt tot daarstelling van [ver]schillende andere Fabrieken.

2.° Een **ARBEIDERSHUIS** met Twee [VER]TREKKEN en **ERF,** staande en gelegen als [voren,] Kadaster sectie B, ns. 1417 en 1418.

3.° Een **ARBEIDERSHUIS,** bevattende [...] VERTREKKEN, met LOODSEN en **ERF** en [de] daarachter gelegene zoogenaamde TWAALFROE[DEN] zijnde Weiland, staande en gelegen als voren, Kad[aster] sectie B, ns. 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, en 1708, in twee Perceelen, ieder van twee [ver]trekken, met Loodsen en een gedeelte der T[waalf]roeden, welke Perceelen gecombineerd zullen wo[rden ...]

Voormelde Perceelen te aanvaarden met 3 Mei 1[862.]

4.° Een **ARBEIDERSHUIS,** bevattende [...] VERTREKKEN met SCHUURTJE, LOODSEN [en] **ERF,** staande en gelegen als voren, Kad[aster] sectie B, ns. 1784, 1785 en 1786.

Verhuurd voor *f* 85 in het jaar tot 3 Mei 1[862.]

Alles breeder bij Biljetten omschreven.

Nadere onderrigting te bekomen bij de Erven VAN DUYVENDIJK, te Hendrik-Ido-Amb[acht,] alsmede ten Kantore van voornoemden Notaris.

Rotterdamsche Schouwburg.

Directie: ***J. Ed. de Vries.***
WOENSDAG 4 DECEMBER 1861:
Tweede Voorstelling van
BEETHOVEN'S
FIDELIO,
groote Opera in twee Bedrijven (drie Afdeelingen).
Aanvang ten 7¾ ure precies.

VERTREK der SPOORTREINEN.
Hollandsche Spoorweg.
Van Rott. naar Amsterdam: 7.25, 11.40, 3.25, [...]
„ „ alleen n. 's Hage: 9.45, 5.30, [...]
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.25, 4.30, [...]
„ 's Hage „ „ 8.30, 10.41, 1.30, 4.13, 6.43, 8.[...]
Aankomst te Rotterd.: 9.15, 11.30, 2.15, 5, 7.30, 8.45, [...]
Vertrek van: **Rijn-Spoorweg.**
Rott.: 6.55, 9.50, 12.25 (expr.tr.), 2.10 (werkd.), 5.55, [...]
Amst.: 7.25, 10.25, 12.30 (expr.tr.), 4.30 (werkd.) 6.35, [...]
Arnh.: 6.30, 9.37, 11.55 (expr. tr.), 1, 5.55.
Utr. n. Rott.: 6.10, 8.40, 11.40, 1.15 (exp.tr), 5.35 (werkd.), [...]
Goud. n. Rott.: 7.30, 9.20. 12.44, 1.53 (exp.tr), 6.27 (wkd), [...]
Aank. te Rott: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15 (exp.tr.), 7.05 (wkd), [...]
Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.
Van Rotterdam: 10.15 's morg. en 3 's nam.
„ Breda: 6.45 's morg., 12.35 's midd. en 5.25 's nam[.] de laatste alleen tot Antwerpen en Moerd[ijk.]
„ Antwerpen: 7.50 's morg. en 12.20, 5.35 's nam[.] de laatste alleen tot Breda en Moerd[ijk.]

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

WOENSDAG 4 December 1861, N.° 289.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag 3 December.

Aan de orde is de voortzetting van de beraadslagingen nopens **de Staatsbegrooting, dienstjaar 1862.** Aan de orde is Hoofdstuk IV (*Justitie*).

De heer *Cool* heeft deswege het eerst het woord. Hij wenscht zich tot het gevangeniswezen te bepalen, en wel naar aanleiding van de gewisselde stukken; doch op eene aanmerking van den Voorzitter, dat het thans de algemeene beraadslagingen geldt, stelt hij dit uit tot de afzonderlijke afdeeling over dit onderwerp.

De heer *Westerhoff* zal alleen over dit Hoofdstuk spreken om zijne stem te motiveren; hij zal er tegen stemmen om het hooge cijfer, in verband tot den ongunstigen finantiëlen toestand, welke het te meer tot pligt maakt op alle begrootingen de meeste zuinigheid te betrachten. Hij betuigt ook zijne afkeuring over de traagheid in de herziening onzer strafwetgeving, alsook der militaire wetboeken. Voorts is spreker tegen de kostbare cellulaire rijtuigen tot het vervoer van gevangenen.

De heer *van Zuylen* komt terug op hetgeen de Minister van Justitie zaturdag jl. tegen hem gezegd heeft. Spreker zet op den voorgrond, dat het volstrekt niet in zijne bedoeling lag den Minister iets kwetsends te zeggen, toen hij over zijne optreding in dit Kabinet gewaagde, benevens over zijne houding bij de verdediging der wet van den Raad van State. Sprekers verwijt is, dat hij in een Kabinet had plaats genomen, dat niet van zijne vlag was, en dit te zeggen, daartoe is een vertegenwoordiger bevoegd. De Minister antwoordde daarop, dat hij deswege geene verantwoording schuldig was. Doch spreker gelooft dat dit bij politieke beginselen of de zamenstelling van een Kabinet niet opgaat; dan is de Minister zeer zeker aan de Kamer wel verantwoordelijk. De Minister heeft spreker verweten dat hij, spr., het Kabinet had verlaten, toen hij voorzag dat het Kabinet omviel; dat is waar, maar zijn pligt bragt dat mede bij den toestand, waarin het Kabinet verkeerde. Sprekers verwijt over zwakheid bij de wet omtrent den Raad van State was z. i. ook eene passende kritiek, maar als de Minister daarover boos wordt, hoe kan dan 't gemeen overleg met den Minister bevorderd worden? Spr. stapt hiermede van dit onderwerp af.

De heer *Wintgens* treedt in eenige algemeene beschouwingen over twee voorname onderdeelen der begrooting. Hij was rapporteur en heeft getrouwelijk teruggegeven wat in de sectiën gesproken was. Daaronder behoort o. a. de tegenwoordige toestand van de Rijkspolitie, welke tot levendige beantwoording door de Regering geleid heeft, en de Regering is met [illegible] opgekomen tegen beschuldigingen, die *allen* ongegrond zouden zijn geweest. Het komt spr. niet ongepast voor de opname van die opmerkingen in het Verslag te regtvaardigen. Daarom zal hij zijne gedachte over den tegenwoordigen toestand der Rijkspolitie, zoomede over 't gevangeniswezen, eenigermate te kennen geven.

Wat de Rijkspolitie aangaat, reeds in 1846 heeft de Vergadering bij haar Adres van Antwoord aangedrongen op de *wettelijke* regeling van de Rijkspolitie. Sedert dien tijd heeft het niet ontbroken aan veelsoortige regelingen bij besluiten, b. v. dat van den heer van Rosenthal van 1852, welke organisatie door de Kamer werd afgekeurd, door eene afstemming van de gelden, welke daarvoor waren aangevraagd. Spr. heeft in November 1858 de geschiedenis van de zaak doorloopen en de bezwaren ontwikkeld tegen de regeling van 1856 en tegen de verdere besluiten van 1858, welke organisatie alsnog werkt. Later is de instructie voor den hoofdinspecteur en de inspecteurs aan de Kamer overgelegd. — Er zijn in der tijd vele klagten vernomen over de inmenging van de Rijkspolitie en de gemeentepolitie. Later is daarin wel is waar eenige wijziging gekomen, wat de ingrijping betreft, en is in de praktijk eene betere rigting gebragt; evenwel zijn er toch nog klagten overgebleven, namelijk dat men *de facto* meer en meer de instelling consolideert zonder de tusschenkomst der wetgeving, waarvan het gevolg is, zoo als in het Voorloopig Verslag wordt gezegd, dat de wettelijke regeling òf tot ijdele formaliteiten zal afdalen, òf tot eene geheele omkeering moet leiden. En hierop antwoordt de Minister, dat dit alles ten eenenmale ongegrond is, dat er niets wordt georganiseerd, en hij vraagt dringend naar opgave van feiten. Maar het Voorloopig Verslag sprak niet van circulaires, maar van de feitelijke organisatie. Intusschen zal hij toch eenige feiten opnoemen, ter handhaving van de bedenkingen, in Voorloopig Verslag vermeld.

a, is het personeel der Rijksveldwachters vermeerderd.

b, het voorstel om de kosten tot kazernering van de maréchaussée, tot nu op de gemeenten rustende, op het Rijk over te brengen. Als men dit jaar wil maken eene wet op de Rijkspolitie, had men dan niet de maréchaussée moeten laten rusten tot op het tijdstip der organisatie? Waarom nu de verandering, terwijl op de wettelijke organisatie wordt gewacht.

c, de Regering zegt: alles blijft *in statu quo*, en verder heft zij op de betrekking van hoofdinspecteur en de inspecteurs van politie en de opdragt van de inspectie der Rijksveldwacht aan de regterlijke ambtenaren. — Is dit geen ingrijpen op de organisatie?

Spreker maakt daarvan geen verwijt, maar het strekke ten tegenhanger wanneer men zegt dat alles ongegrond is.

In de *tweede plaats* behandelt hij het gevangeniswezen. Sedert de wet van 1854, waarbij het cellulair stelsel is aangenomen, is aan deze zaak niets gedaan, ofschoon men nog geen vast stelsel heeft, gaat men voort met het bouwen van allerlei gevangenissen, nationale huizen van bewaring, wagens, ijzeren alcoves enz., en verwarmingstoestellen, die eene ware calamiteit voor het Land zijn geworden. Hij kant zich tegen die handelwijze, waardoor men later, als men er verandering in zal willen brengen, weder gevaar loopt van gewezen te worden op *faits accomplis*, even als met de Rijkspolitie.

Spreker vraagt op nieuw aan de Vergadering, of de tijd niet gekomen is om aan het tweeslagtige stelsel thans een einde te maken, om nu te zeggen: tot hiertoe en niet verder! Spr. wijst op het belangrijk geschrift van den heer Cool, nopens het gevangeniswezen en deelt zijne gevoelens mede over een stelsel, dat men moet aannemen, en waarop men thans niet moet doen praejudiciëren door metselaars en bouwmeesters.

Bij de behandeling van de afdeeling omtrent het gevangeniswezen zal spr. meer in beschouwingen treden over de bijzonderheden van de zaak.

De heer *de Raadt* kan zich nederleggen bij de verklaring des Ministers, dat vóór alles behoort gezorgd te worden voor de invoering der wet op de Regterlijke Organisatie en dat daarop de groote wetgevende maatregelen moeten wachten. Maar spr. wenscht dit niet uitgestrekt te zien tot onderwerpen van geringeren omvang, zoo als eene betere regeling der overdragt van onroerende goederen en de daarmede in verband staande verbetering van het hypothecaire stelsel. Er bestond reeds op dit punt een wetsontwerp, dat evenwel door den Minister bij diens optreden ingetrokken werd. De weg is dus gebaand en zeker is het niet te veel gevergd, wanneer spr. op zulk eene wet meent te moeten aandringen. De openbare registers zijn niet wat zij moeten wezen en leveren veelal geene zekerheid op. Er is wezenlijk behoefte aan wettelijke verbetering, en spr. hoopt dat men te dien opzigte niet op de algeheele invoering der regterlijke organisatie zal moeten wachten.

De heer *Hoynck van Papendrecht* komt terug op een paar punten: *a*, de werking der zoogenaamde zondagswet is, volgens het Voorloopig Verslag, zoowel in strijd met de heerschende begrippen van vrijheid van godsdienst, als met onze geschreven Staatswet. Spreker deelt die zienswijze grootendeels. Hij wil nu echter niet aantoonen den strijd van deze wet met onze Staatsregeling, omdat vooral de toepassing de grond voor zijn beklag is. Er is: 1°, ongelijkmatigheid van toepassing, en 2°. onbillijkheid.

Terwijl toch, en hier behandelt hij het *eerste* punt, op de eene plaats, bijv. hier ter stede, tal van winkels open zijn en zelfs uitstallingen hebben, wordt de wet in andere plaatsen ten strengste gehandhaafd. Spreker haalt te dien einde eenige curieuse voorbeelden uit het Weekblad van het Regt aan. Zoo werd bij vonnis van 19 december 1860 een koekbakker voor den regter gedaagd, waarbij het de gewigtige vraag gold of koekjes en ulevellen tot de eetwaren behooren die op zondag mogen verkocht worden. Zoo werd door een ander vonnis in het kantongeregt Loenen een man veroordeeld tot eene boete van 5 centen! omdat hij op den tweeden Paaschdag in zijne vrije uren den grond had omgespit tot het pooten van aardappelen. Bij een vonnis van het kantongeregt te Gorinchem werden landlieden, die hun hooi hadden weggehaald om schade te voorkomen, ook veroordeeld wegens overtreding der zondagswet.

Ten *tweede* komt spreker op tegen de onbillijkheid en hardheid in de toepassing. Hij zou ook daarvan vele voorbeelden kunnen aanhalen, maar wijst o. a. op een vonnis bij het kantongeregt te Alphen, waarbij iemand veroordeeld is wegens het verplaatsen van veenbanken op zijn eigen grond. De Minister zegt wel, tegen onbillijkheid en kwellende vervolgingen zal ik waken; spreker gelooft dit gaarne, maar het zal niet kunnen. Hoe kan er bijvoorbeeld tegen *ongelijkmatigheid* in de toepassing gewaakt worden, daar toch de uitvoering der wet is opgedragen aan de plaatselijke besturen en dus afhankelijk van de individuële meening der gemeentebesturen is. Sprekers meening is dat, als de wet niet gewijzigd kan worden, het dan beter is haar geheel in te trekken: de godsdienstige viering van den zondag zal er niet onder lijden.

b. Nog één punt dat spreker aanhaalt is de aanstelling en beëediging van translateurs. Vroeger was aan die personen een officieel karakter toegekend. In de laatste jaren is men daarvan afgeweken. Hij wijst op de nadeelen die daaruit kunnen voortvloeijen voor het gebruik maken van stukken in het buitenland, en geeft den Minister alsnog in overweging wettelijke bepalingen voor te dragen, waarbij aan de regterlijke autoriteiten de bevoegdheid wierd gegeven beëedigde translateurs in te stellen.

De heer *van Asch van Wijck* betuigt mede zijne verwondering over het antwoord der Regering nopens de translateurs. Hij betwist het dat dit niet zoude zijn in het publiek belang. Ten andere dringt hij aan op de herziening van het Wetboek van Strafregt in verband met het gevangenisstelsel. Hij wijst er op even als het voorloopig Verslag, dat gedurende eene reeks van jaren daarop is aangedrongen, ook in het belang der justitie. Liever dan het algeheele wetboek zou spreker, in verband met het gevangenisstelsel, vooreerst maar het Eerste boek wenschen aangeboden te zien. Het is dringend noodzakelijk dat men uit den tweeslachtigen toestand ten aanzien van het strafstelsel gerake. Hij behoeft dien voor den Minister niet te schetsen. Alles daaromtrent is uitmuntend uiteengezet in een belangrijk vlugschrift van een zijner ambtgenooten, den heer Cool. De Minister wil alles laten wachten op de invoering der Regterlijke Organisatie, maar spreker zou het betreuren als daarom dringender onderwerpen achterwege bleven. Hij geeft dit punt den Minister in nadere overweging, in de hoop dat deze moge terugkomen op zijne eerste beschouwing, om voor alles het Wetboek van Strafregt onderhanden te nemen.

De *Minister van Justitie*, de heer Godefroi, is eenigzins verlegen met de beantwoording van verschillende punten, omdat de Voorzitter sommige sprekers verzocht heeft het gevangeniswezen bij de afzonderlijke Afdeelingen te behandelen. Ook de Minister acht het wenschelijk zich nu te onthouden van alle beschouwingen betrekkelijk het gevangenisstelsel en zal dan ook de heeren Wintgens en van Asch van Wijk later beantwoorden.

De Minister zou ook op den voorgrond moeten stellen het politiek element, maar na de gematigdheid en heuschheid van den heer van Zuylen behoeft hij daarover niet uit te wijden. Wat aangaat het gezegde door den heer Westerhoff, dat die spreker zijne stem tegen het budget zal uitbrengen als niet sommige posten verminderd worden, de billijkheid brengt mede eene vergelijking met het loopende dienstjaar te maken, en dan blijkt het dat de raming voor 1862 blijft beneden die van het jaar 1861. Overigens moeten de bestreden posten om afkeuring te verdienen, blijken van weelde dragen. Spreker bragt bij:

1.° Het Hoog Militair Geregtshof. Maar ik antwoord, zegt de Minister, dat zoolang niet de militaire wetgeving herzien is, zoolang er een Hoog Militair Geregtshof bestaat, zoolang ook de instelling bekostigd moet worden. Het is onmogelijk aan hervorming op dit punt de hand te leenen zonder hervorming der burgerlijke strafwetgeving en strafvordering. Op dat gebouw moet de militaire wetgeving rusten. En nu moet de Min. mededeelen, dat gisteren ontwerpen tot herziening der strafvordering aan den Koning zijn verzonden, met voorstel om die bij den Raad van State in te dienen. Overigens maakt het een punt van overweging uit om de militaire regtspleging, hangende de latere hervormingen, zuiniger in te rigten.

2.° Had die spreker aanmerking op de aanschaffing van cellulaire rijtuigen. De Min. zal daar later over spreken, maar moet toch zeggen dat hij die niet beschouwt als eene ongehoorde weelde, maar als een middel om de ongelukkige openbare vertooning van preventieve gevangenen, die welligt straks vrijgesproken worden, te verhoeden. Dat is geene overdreven philantropie, maar eene weldaad, en staat hoegenaamd in geen verband met het cellulair stelsel.

De heer Wintgens heeft gesproken over de Rijkspolitie en wenscht eene algemeene wet op de politie. Wat verstaat die spreker daaronder? De Minister heeft zich nooit goed kunnen voorstellen eene wet regelende de attributen der Rijkspolitie. Hij houdt dergelijke wet voor eene utopie. Wat ik wil, zegt de Minister, is eene wet om de verhouding der Rijkspolitie te regelen tegenover de gemeente-politie, de regterlijke en administratieve magt. Nu is er gezegd de klagten zijn wel verminderd, maar men klaagt toch en de instelling wordt gaandeweg geconsolideerd. De Minister begrijpt niet wat daarmede bedoeld wordt. Als dat is de handhaving van het *status quo*, ja dan is het eene waarheid, want er is niets gedaan om eenige verandering in den bestaanden toestand te brengen. De Minister kan niet toegeven, dat het aanstellen van acht veldwachters een inbreuk zou zijn op de organisatie der Rijkspolitie, evenmin als het ontheffen der gemeenten van de kosten van huisvesting voor marechaussées: dat zijn Rijks-uitgaven even als voor de regterlijke collegiën. Niets wordt daardoor gepraejudicieerd. En wat nu aangaat de opheffing der betrekking van hoofdinspecteur en van inspecteur der Rijks-politie, als dat is eene organisatie, dan noodig ik den spreker uit bij amendement die posten weder op de begrooting te brengen. Wat de questie zelve der opheffing van bovengenoemde betrekkingen betreft, zegt de Minister dat hij altijd gemeend heeft dat de organisatie der Rijkspolitie zeer goed kan marcheren, zonder de inspectie over die politie op te dragen aan afzonderlijke ambtenaren, verbonden aan het Departement van Justitie. Ware hij vroeger in de gelegenheid geweest het ontwerp nopens de Rijkspolitie in te dienen, dan had hij reeds vroeger voorgesteld die betrekkingen op te heffen; maar bij het besef dat die betrekkingen niet noodig zijn, heeft hij gemeend niet te moeten wachten tot de vaststelling der wet. Hij wil hier echter bijvoegen dat het karakter, dat men aan die betrekkingen gehecht heeft, niet is het ware. Men heeft er in willen zien een middel waardoor de Min. van Justitie de draden der Rijkspolitie in zijne bureaux vast hield. Het is mogelijk, zegt de Minister, dat mijn gezigt slecht is, maar ik heb die draden nimmer in mijn Departement gezien. Neen, zoo iets bestaat bij ons niet, en heeft ook vroeger nooit hier bestaan.

De heer de Raadt heeft aangedrongen op eene herziening van het hypothecaire stelsel. De Minister zegt dat het vorige ontwerp bij hem overwegende bezwaren gewekt heeft. Z. i. liggen de gebreken vooral in het kadaster en daarin zal van wege het Departement van Finantien verandering moeten gebragt worden, schoon die moeijelijk en kostbaar zal zijn.

Wat betreft het door den Hoynck aangevoerde nopens de zondagswet, de Minister aarzelt niet zijne meening daarover uit te spreken. Hij zou niet zoo dadelijk willen toegeven dat deze wet door de Grondwet *per se* is afgeschaft, maar is het toch in beginsel eens dat zij strijdig is met den *geest* onzer grondwettige instellingen. Hij gelooft dat het een verkeerd beginsel is, dat de Staat invloed op den godsdienstzin der ingezetenen zou moeten uitoefenen en met strafbedreiging tusschen beide treden om dien zin op te wekken. De Minister erkent ook de ongelijkmatigheid en onbillijkheid in de werking der wet. De voorbeelden door den heer Hoynck aangehaald zijn hem bekend, maar hij gelooft toch dat die ongelijkmatige werking eenigzins te keer kan worden gegaan. Waar toch de plaatselijke besturen tot eene overdreven toepassing overgaan, kan het beleid van het Openbaar Ministerie tegen onbillijke vervolging waken. En waar dit afhangt van *mijn* raad, zegt de Minister, geef ik de verzekering, dat ik niet in gebreke zal blijven. Reeds zijn er eenige wenken gegeven, vooral nadat in zeker arrondissement van ons Land aanleiding is gegeven tot eene zeer overdreven toepassing dier wet. Nu is het wel waar dat men eene wet kan intrekken, dat is zelfs zeer gemakkelijk, maar de Minister gelooft niet, dat de tijd daartoe gekomen is. Er bestaat verdeeldheid over het beginsel, en ten bewijze daarvan moge strekken, dat van andere kanten bij het Departement van Justitie wordt aangedrongen op *krachtige handhaving* en uitbreiding van de toepassing der wet. Dus schijnt het besef wegens het verkeerde van het beginsel nog niet zoo zeer te zijn doorgedrongen in den geest der bevolking.

Daarbij moet hij ook opmerken dat de zondagswet niet op zich zelve staat. Er zijn meerdere wetten, doordrongen van hetzelfde beginsel dat de Staat hebbe te waken voor de eerbiediging van den zondag. Hij wijst op het wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, waarbij het verboden is des zondags exploiten te beteekenen: hij wijst op het Handelsregt, waarbij het verboden is des zondags wissel-protesten in te leveren, en die zijn van *lateren* tijd dan het jaar 1815. Bovendien heeft deze Kamer nog onlangs een bewijs van handhaving van het besproken beginsel gegeven. In de jagtwet van 1852 van den heer Thorbecke en in die van 1857 van den heer van der Brugghen, werd het verbod van des zondags te jagen gehandhaafd, niettegenstaande men mag aannemen dat beide de Ministers op dat punt niet hetzelfde beginsel toegedaan waren. Er is nog meer: toen in 1857 de heer Hoynck eene poging aanwendde om het beginsel zooveel mogelijk uit de wet te ligten, werd zijne meening door de Kamer niet ombelsd, want zijn amendement werd toen met 38 tegen 13 stemmen verworpen. Hieruit blijkt dus dat het besef van 't verkeerde van het beginsel en de onbillijkheid der toepassing, ook bij de *Kamer* nog niet is doorgedrongen. Wat er echter gedaan kan worden om de ongelijkmatigheid en onbillijkheid der toepassing te verminderen, zegt de Minister, dat zal ik doen.

En nu wat betreft de translateurs, er bestaat daaromtrent geen regel. De aanstelling van translateurs berust niet op een wettelijken grondslag. De Minister wil gaarne dit punt in nadere overweging nemen, ofschoon hij nog niet inziet de noodzakelijkheid dat de Staat zich die zorg aantrekke. En wat vooral de stukken voor het buitenland betreft, gelooft hij niet dat onze Staat de zorg voor de authenticiteit der vertalingen behoeft op zich te nemen.

De *Voorzitter* doet opmerken dat hij alleen heeft *uitgenoodigd* niet het woord over bepaalde onderwerpen *geweigerd* heeft.

De Voorzitter deelt mede dat bij de Vergadering is ingekomen een *voorstel van vijf leden*, tot het houden van eene **enquête, betreffende de inrigting van de *Marine*.** — Dit voorstel is gedaan door de heeren Delprat, Poortman, Blussé, Dullert en Hugenholtz. — Hetzelve zal worden gedrukt en aan de afdeelingen verzonden.

Hierna is de discussie over dit Hoofdstuk van *Justitie* voortgezet.

De heer *van der Linden* zegt, dat de Minister een werkzaam man is, zoodat het onbescheiden zou zijn hem naar meer groote wetten te vragen; maar het geldt thans zaken van geringer belang.

1°. Spr. voegt zich bij den heer Hoynck van Papendrecht, wat betreft de translateurs; 2°, verlangt hij de regeling van de consignatiekas; 3°, vraagt hij waarom de kweekelingen van de Militaire Academie gebragt worden voor den militairen regter? De kweekelingen vallen z. i. niet onder de benaming van recruten; 4°, spreekt hij over de zondagswet. De Minister vraagt of de tijd tot hare herziening wel gekomen is? Spr. gelooft, dat de Minister dit zelf beantwoorden moet door de erkenning, dat die wet niet in den geest en de strekking der Grondwet is, en hij heeft tevens erkend, dat het kwaad van de toepassing der wet niet geheel kan worden weggenomen. Maar een van beiden, is de wet van kracht, zegt spr., *handhaaf* haar dan, en anders, als zij niet kan gehandhaafd worden, dan moet zij worden ingetrokken. De Minister zegt, dat op dien dag geene exploiten mogen gedaan worden; dat is zoo, maar dat is misschien om niet lastig te vallen. Jagen mag men niet; toegestemd, maar visschen wel! Spreker haalt nog meer zonderlinge voorbeelden van de toepassing der zondagswet aan. Volgens den eenen is het in beweging brengen van de molenwieken verboden, volgens den ander niet. Zoo ook is het met het rooken van schoorsteenen van fabrieken; ja, de werking van een regulateur voor een raam van een horologiemaker heeft aanleiding gegeven tot eene vervolging wegens den arbeid op zondag. Maar nog zonderlinger is het met de feestdagen. De 1ste Kersdag, gezegd feestdag, mag men niet jagen, maar men mag wel cassatie aanteekenen en de griffie openhouden; dus is het een feestdag en geen feestdag.

De Minister zegt, dat hij 't publiek ministerie er op aandachtig zal maken, om zoodanige leiding aan de zaak te geven, dat men tegen ongelijkmatige toepassing gevrijwaard zij. Dat wil spreker gaarne gelooven, maar hij bestrijdt dat de Minister er veel aan doen kan, want het hangt af van de burgemeesters om verlof tot zoogenaamden arbeid *al* of *niet* te geven. Dus moet dit noodwendig tot ongelijkmatigheid leiden. Inderdaad, wij hebben hier niet te doen met de zaak van het *dogma*, maar met de burgerlijke wetgeving. Dergelijke zaken, waartegen spreker volstrekt niet opkomt, moeten aan ieders godsdienstige overtuiging worden overgelaten. En daarom zijn er, en te regt, geen feestdagen voor de Israëlieten. Spreker herinnert aan een vonnis der arrond.-regtb. te Winschoten, waarbij een Israëliet veroordeeld wordt wegens het niet schrobben op zaturdag. — Nog iets, zegt spreker, is er gelijkheid in 't gansche Land? is de zondagswet toepasselijk op Limburg? Of geldt daar nog het arrêté van 1 october 1814, waarbij *alle* arbeid is verboden? Maar moet er dan niet gelijke regel voor 't geheele Land bestaan? — Alles te zamen genomen is er reden genoeg om de vraag van den Minister te beantwoorden of het nu de tijd is om die wet in te trekken.

De heer *de Brauw* zal zijne stem over dit hoofdstuk met een enkel woord motiveren. Zijns inziens is het Ministerie krank, en daarom kan hij zijne goedkeuring niet aan dit hoofdstuk geven. — Met genoegen heeft hij gehoord de meening van den Minister van Justitie omtrent de Rijkspolitie. Hij is 't eens dat de attributen dier Rijkspolitie door alle takken van het bestuur verspreid zijn. Naar zijn oordeel moet de politie niet zijn eene zelfstandige magt, zij is preventief en moet dus steeds als zoodanig beschouwd worden. Zijns inziens is het dus goed aan de Rijkspolitie geen algemeene attributen toe te kennen, en het doet hem genoegen dat de Minister besloten heeft tot opheffing der betrekking van inspecteur over de Rijkspolitie. — Wat de zondagswet betreft, heeft spreker den Minister hooren zeggen dat die wet niet ligt in den geest der Grondwet. Spreker geeft dit toe, maar vraagt of het niet de pligt is der Regering om de openbare godsdienst te beschermen, en of er dan niet eene zondagswet zou kunnen gemaakt worden in overeenstemming met den geest der Grondwet. — Spreker behandelt nog de intrekking van het Koninklijk besluit van 29 april 1825, waarbij de plaatselijke besturen gemagtigd zijn op hunne kosten te doen vervolgen alle veroordeelingen tot boete in correctionele en politiezaken. Spreker geeft den Minister toe dat dit Koninklijk besluit niet overeenstemt met art. 487 Strafwetboek, maar wijst op het belang der Gemeentebesturen om de straffeloosheid ter zake van overtreding van politie-verordeningen, tegen te gaan.

De heer *Delprat* zegt dat de vraag van den heer van der Linden, betreffende de kweekelingen te Breda, meer behoort bij het Departement van Oorlog dan bij dat van Justitie, maar geeft toch in overweging om de krijgsartikelen niet meer op de kweekelingen toe te passen.

De heer *Heemskerk Az.* komt nog terug op eenige reeds besproken punten. Hij is niet bevredigd door het antwoord des Ministers betreffende de herziening der wetgeving op de hypotheken. Zijn hoofdbezwaar is de mogelijkheid van het passeren van acten van royement door onbevoegde personen ten gevolge van het gebrekkige der bestaande wetgeving. — Ten andere bespreekt ook hij het besluit van 1825, waarover de heer de Brauw het woord heeft gevoerd.

De heer *Hoynck van Papendrecht* komt nog kortelijk terug op de zondagswet en de ongelijkmatigheid en onbillijkheid van hare toepassing, maar refereert zich aan het gezegde door den heer van der Linden. Aan den heer de Brauw, die eene beschermingswet tegen stoornis der godsdienstoefening verlangt, antwoordt hij met artt. 260 en 261 van het Code Pénal, die daartegen voorzien. Na het antwoord des Ministers vreest spreker dat de wet van 1815 nog niet zoo spoedig zal ingetrokken worden. Ten slotte handhaaft hij zijne meening aangaande de translateurs.

De *Minister van Justitie* beantwoordt andermaal de vorige sprekers. Vooraf wil hij den heer de Brauw alleen dit opmerken, dat hij aan niemand vertrouwen wil opdringen. Verdien ik dat niet, zegt hij, welnu die spreker is volkomen geregtigd mijn budget af te stemmen, maar als die spreker zegt dat hij dat doet op grond van bezwaren tegen het Kabinet, dan moet ik toch antwoorden dat dit is *protestatio actui contraria*, want die spreker heeft niet gevolgd den weg van den heer van Zuylen, om het wantrouwen tegen het geheele Kabinet bij stemming over Hoofdstuk II te doen blijken, en hij heeft overigens nog ook aan Hoofdstuk III eene goedkeurende stem verleend. — Alsnu komt de Minister nog terug op vele punten en wel 1°. de zondagswet. — Als ik, zegt de Minister, gesteld had dat die wet bepaald in strijd is met de *Grondwet*, dan moest ik haar *afschaffen*. Ik heb echter alleen beweerd dat zij is in strijd met den geest der Grondwet, zooals die zich in later tijd meer bepaald heeft geopenbaard. Als de zondagswet virtualiter in strijd is met de Grondwet, dan is de jagtwet dit ook. Bovendien ben ik het eens met den heer de Brauw, dat, afgescheiden van *de* zondagswet, eene zondagswet noodzakelijk is, want de gevallen bij artt. 260 en 261 van het Code Pénal bedoeld, betreffen materiële stoornis in de

kerk, maar de heer de Brauw bedoelt bescherming tegen stoornis *buiten* de kerk.

Hoe moeijelijk ook, er kan aan gelijkmatige toepassing toch de hand worden gehouden.

2°. De uitvoering der wet op de consignatien behoort bij het Departement van Finantien, maar de Minister is bereid in overleg met zijn ambtgenoot voor Finantien te treden ter voorziening zoo die noodig is.

3°. Is het ter dispositie stellen van kweekelingen der Militaire Academie te Breda aan den militairen regter den Minister onbekend. Hij begrijpt niet hoe zoodanige kweekelingen justiciabel bij den militairen regter zijn. Hij zal hieromtrent een onderzoek instellen.

4°. De hypothecaire wetgeving. De Minister geeft de verzekering dat, wanneer de groote wetten die noodig zijn aangeboden zullen wezen, hij aan al die andere zaken de hand zal leggen, als ten minste den Minister een langer leven gegund wordt dan de heer de Brauw hem toekent.

5°. Verdedigt de Minister nader de intrekking van het besluit van 29 april 1825, als strijdig met art. 125 der gemeentewet.

6°. Betreffende de translateurs herhaalt hij bereid te zijn de zaak in nadere overweging te nemen.

De heer *de Brauw* geeft eene verklaring waarom hij niet tegen de Hoofdstukken II en III gestemd heeft. Spreker had geen compromis gesloten om zijn wantrouwen te doen kennen door afstemming van Hoofdstuk II: dat was alleen een denkbeeld van den heer van Zuylen, en Hoofdstuk III is eene credietwet en heeft dus geene politieke beteekenis. Overigens gunt hij dezen Minister wel degelijk een lang ministerieel leven, maar niet in *dit* Kabinet.

Nadat de heer *van der Linden* nader zijne meening omtrent de ondoelmatigheid der zondagswet had uiteengezet, zijn de beraadslagingen gesloten.

Morgen voortzetting der discussie over de artikelen.

Het bovengemelde voorstel luidt in zijn geheel aldus:

De ondergeteekenden stellen voor het houden van een onderzoek (enquête) omtrent de volgende vraagpunten:

1. Welke zeemagt behoeft Nederland?
2. Welke is de tegenwoordige toestand van het materieel onzer zeemagt, en in hoever beantwoordt dit aan de behoefte?
3. Welke wijze van aanbouw van oorlogsbodems moet gevolgd worden?

Onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Leyden naar Woerden.

Thans is bekend geworden de Memorie van Beantwoording der Regering nopens deze wetsvoordragt, waaruit het volgende wordt ontleend:

Met voldoening heeft de Regering gezien, dat te midden van de uiteenloopende beschouwingen, waartoe de voorgestelde onteigeningswet aanleiding heeft gegeven, de hooge nuttigheid en belangrijkheid der spoorweglijn van Scheveningen naar Woerden door niemand is tegengesproken. Ook zij, die om andere redenen bedenkingen hadden tegen het wetsontwerp, beschouwden het tot stand komen dezer lijn als eene hoogst wenschelijke en nuttige zaak. De Regering was en is harerzijds overtuigd, dat, bij eene onbevooroordeelde beschouwing, aan die lijn in het algemeen belang de voorkeur zal worden gegeven, op grond dat zij voor de gansche streek, door den Hollandschen spoorweg doorsneden, de meeste voordeelen oplevert. In deze overtuiging, welke niet alleen door de besturen van vele belanghebbende gemeenten, maar ook door het gewestelijk bestuur in gelijke mate wordt gedeeld, is zij versterkt door hetgeen sedert het verleenen der concessie van 26 april 1860 is geschied, vooral door de wet, waarbij de aanleg van spoorwegen voor rekening van den Staat is bevolen. Twee belangrijke lijnen zijn vastgesteld, waarvan de eene ten noorden van den Hollandschen spoorweg, de andere ten zuiden van dezen zullen aansluiten. De aanleg van die lijnen maakt het niet bloot wenschelijk, maar volstrekt noodzakelijk — zullen alle gedeelten van het Rijk door een zamenhangend spoorwegnet onderling verbonden worden — dat de geheele uitgestrektheid van den Hollandschen spoorweg als een onderdeel daarin worde opgenomen. Van den beginne af stond het dan ook bij de Regering vast, dat geene concessie voor de lijn Scheveningen-Woerden mogt worden verleend dan met een beding ten voordeele van den Staat, waardoor alleen een regelmatig en eenvormig net kon verzekerd worden, het ophouden namelijk van het tot nog toe bestaande verschil van spoorwijdte. Alle uitzigt op de spoorversmalling van den Hollandschen spoorweg zou voor altoos zijn verloren, of de Staat zou althans in de noodzakelijkheid verkeerd hebben, die spoorversmalling later tegen de meest bezwarende geldelijke opofferingen te koopen, indien de Regering niet op deze wijze had zorg gedragen aan den geïsoleerden toestand van den Hollandschen spoorweg een einde te maken; een toestand, welke door het verleenen eener andere concessie zou zijn bestendigd. Niet alleen dus verdient de spoorweg van Scheveningen naar Woerden op zich zelven als eene onderneming van algemeen nut te worden erkend, maar de daaraan verbonden spoorversmalling zal gewis door alle zaakkundigen als de voorziening in eene hoogst dringende behoefte worden aangemerkt, vermits bij gebreke daarvan ons spoorwegstelsel, in weêrwil van de daarvoor te brengen offers, onvolledig en gebrekkig zou blijven. De Minister van Binnenlandsche Zaken is overtuigd, dat het hooge gewigt van dit beding meer en meer zal worden ingezien, nu er van Staatswege meer kostbare werken dan ooit te voren tot bevordering van de nationale welvaart in alle deelen van het Rijk worden aangelegd.

§ 1. Na hetgeen vroeger is behandeld, verlangt de Minister bovenal, dat de Kamer bij de overweging van dit wetsvoorstel al die punten in aanmerking neme, waarvan zij de waardering voor hare beslissing noodig acht, en meent hij ook zelfs den schijn te moeten vermijden van hetgeen tot eene andere opvatting zou kunnen leiden. De Kamer zal in elk geval thans de gelegenheid hebben, welke zij trouwens in den regel steeds heeft, den invloed uit te oefenen, die haar en de overige takken der wetgevende magt toekomt over den aanleg van werken, niet van Staatswege uit te voeren, en dien zij zal blijven uitoefenen, ook wanneer regeling van de zaak der concessien bij de wet zal zijn tot stand gebragt. Het is toch niet duidelijk, om dit hier in 't voorbijgaan op te merken, hoe door zoodanige regeling een meer regtstreeksche invloed aan de wetgevende magt op den aanleg van eenig werk zou worden verzekerd, tenzij wierd bepaald dat voor elk werk concessie bij de wet moest worden verleend.

§ 2. Al zij het dat de Minister de concessie niet van het tegenwoordig ontwerp wenscht af te scheiden, kan hij toch geenszins toegeven, dat beide zaken zoo onafscheidelijk zouden zijn, dat de Kamer zich zelve ongelijk zou worden zoo zij haar votum aan het ontwerp gaf. Is tegen de concessie, of liever tegen enkele bepalingen daarvan, opgekomen, het onderwerp zelf der concessie is daardoor niet afgekeurd; wierd de Regering geacht tegenover de Maatschappij, welke het hier geldt, verder te zijn gegaan dan is toegeschenen te behooren, het werk, dat aan die Maatschappij werd opgedragen, is niet veroordeeld. Integendeel, het geconcedeerde werk vindt bijval bij hen die in der tijd tot de besluiten der Kamer betrekkelijk de concessie hebben medegewerkt, maar die toen dan ook het werk zelf buiten beschouwing hebben gelaten. En thans, nu het geldt de beoordeeling van dat *werk*, zou het oordeel, vroeger over de *concessie* geveld, de te nemen beslissing moeten bepalen! Juist op die wijze ware, naar 't schijnt, het verwijt van inconsequentie niet te ontgaan. Moest het bezwaar, waarop het verslag doelt, zoo zwaar wegen, en de meening dáár uitgedrukt alleen gelden, de gevolgtrekking zou voor de hand liggen, dat de Kamer voor een werk, waarvan zij het algemeen nut erkende, onteigening tegenhield.

De Regering heeft zich dus bepaald, en moest zich bepalen, tot behandeling van hetgeen het algemeen belang thans vordert. Dat is, meent zij, het eenige ware standpunt, en de Kamer zal, zij houdt zich daarvan overtuigd, dit niet uit het oog verliezen. Wanneer nu alleen wordt gelet op de vraag van het publiek belang, dan staat in de eerste plaats vast, dat de lijn, waaraan de voorkeur is gegeven, uit het oogpunt van dat belang blijkbaar die voorkeur verdient. Dit is op zoo afdoende gronden aangetoond, ook door hen die boven alle verdenking van partijdigheid zijn verheven, dat het door de tegenstanders der voorgedragen wet wordt erkend. Een nader betoog mag dan ook overbodig worden geacht, te meer daar dit punt in het Voorloopig Verslag naauwelijks wedersproken wordt.

In de tweede plaats staat het niet minder vast, dat deze lijn, welke in het algemeen belang verreweg de voorkeur verdient, door het concessioneren eener andere, die als concurrerende is te beschouwen, *de facto* voor altoos zoude zijn uitgesloten.

In de derde plaats staat het vast, dat de bedongen spoorversmalling van den Hollandschen weg niet alleen is eene zaak van algemeen belang, maar eene werkelijke behoefte, nadat de aanleg van spoorwegen voor rekening van den Staat bij de wet is vastgesteld. Ook dit punt eischt geene nadere ontwikkeling.

Dat de Regering door de verleende concessie hare bevoegdheid zou zijn te buiten gegaan, wordt te regt ontkend, op grond dat het verband van art. 6 der concessie eerst door eene latere handeling op den Staat zal worden gelegd, maar thans daarop nog niet rust. De Regering zou evenwel onvoorzigtig hebben gehandeld door het beding van art. 6 toe te staan. Naar het schijnt bevat dat beding niets dan hetgeen de billijkheid eischt. Het doel was, door het verleenen der concessie den aanleg te verzekeren van eene spoorverbinding welke nuttig, wenschelijk en, bij den bestaanden toestand, alleen raadzaam voorkwam. De Regering verbond daaraan eene voorwaarde, op zich zelve hoogst bezwarend, de versmalling van het breede spoor, welke in billijkheid niet ten laste van de onderneming kon worden gebragt, maar waaraan deze zich vrijwillig onderwierp uit aanmerking van het belang, 't welk de concessie voor haar had.

Sommige leden, die in de meening niet deelen, dat de belangen der residentie door dezen spoorweg zullen worden gekrenkt, en die het tot stand komen daarvan wenschen, meenen, volgens het Voorloopig Verslag, niettemin dat zij hunne stem tegen de voorgestelde onteigeningswet moeten uitbrengen, ten einde eene gewijzigde concessie uit te lokken, waarvan zij dan de uitvoering gaarne willen bevorderen. Dit denkbeeld schijnt op eene dwaling te berusten. Noch de tegenwoordige Minister, noch de voorgaande heeft de lijn, die ook volgens hen, wier gevoelen hier wordt vermeldt, wenschelijk en nuttig is, kunnen concessioneren zonder de uitsluitende bepaling, die zij uit de concessie verlangen te zien weglaten. De Minister meent dit door het gezegde reeds te hebben aangetoond. Wat zou dan het gevolg zijn van het besluit, dat men wil genomen hebben? Dit alleen, dat de wijziging niet wordt verkregen welke men verlangt, en dat tevens het voortzetten der werken van de lijn wordt onmogelijk gemaakt, hetgeen men zeker niet wil. Er is meer. Aangenomen de concessionaris stemde toe in de gewenschte wijziging, en wilde zonder beding van uitsluiting dezen spoorweg maken, schoon het bekend is, dat geene verwachting van geldelijk voordeel, maar wel eene afwering van geldelijk nadeel deze onderneming van openbaar nut heeft doen ontstaan, dan zoude er geene enkele reden van billijkheid overblijven, op grond waarvan de kostelooze spoorversmalling van den bestaanden Hollandschen spoorweg kon worden geëischt. Het is onnoodig hierbij te voegen, dat alzoo het Rijk eene aanzienlijke schade zou lijden. De Regering zou het betreuren, indien het verkregen voordeel dus verloren moest gaan, een werk van groot openbaar nut wierd belet en geene keuze overbleef dan tusschen den voortduur van een onzamenhangend spoorwegnet en het brengen van nieuwe offers om in dat gebrek te voorzien.

§ 3. De Regering vereenigt zich met de beschouwingen, die in het Voorloopig Verslag voorkomen ten betooge van het algemeen nut der onderneming en van de onherstelbare nadeelen, welke door de verwerping dezer voordragt zouden ontstaan.

Alleen blijft over te antwoorden op hetgeen van eene andere zijde is aangevoerd, niet tegen de spoorverbinding zelve, welke het hier geldt, of hare nuttigheid, maar ten aanzien van de spoorversmalling van den bestaanden Hollandschen spoorweg. Doch ook wat die spoorversmalling betreft, is geenszins hare nuttigheid en noodzakelijkheid ontkend. Zelfs is niet betwist, dat de spoorversmalling eene zaak is van zoo algemeen belang, dat des vereischt geldelijke offers van Staatswege moesten worden gebragt. De eenige bedenking is dat het tijdpunt, van hetwelk de termijnen voor de voltooijing dier spoorversmalling beginnen te loopen, geheel in de lucht hangt.

Alvorens de ongegrondheid aan te toonen van dit beweren, meent de Minister te moeten wijzen op hetgeen mede in dit opzigt het vraagpunt van algemeen nut schijnt te beslissen. Ook door hen, die de bedenking maken, wordt erkend, dat zoowel de residentie als Leyden (om van de overige plaatsen niet te spreken) ten gevolge van de uitvoering dezer lijn terstond en onmiddellijk door het smal spoor in het genot der spoorverbinding treden. Het belang der residentie wordt dus bevredigd; Leyden in elk ander plan geheel uitgesloten, wordt almede dadelijk verbonden. Bezwaarlijk kan dit van gering belang worden geacht, zoo als het Voorloopig Verslag spreekt van „het betrekkelijk weinig beteekenende vak tusschen 's Gravenhage en Leyden." Het blijkt dus reeds dat, wat het dadelijk en onmiddellijk voordeel aangaat, het algemeen nut van den geconcessioneerden spoorweg zich van den aanvang af veel verder uitstrekt dan dat van eenige andere lijn die hier in aanmerking zou komen. Welligt ware het vraagpunt hiermede reeds uitgemaakt. Maar het volgende moet allen twijfel wegnemen. De tijdsbepaling voor de voltooijing der spoorversmalling begint te loopen van de aansluiting van den Hollandschen en den Rijnspoorweg te Rotterdam; — binnen twee jaren na die aansluiting moet tusschen 's Gravenhage en Rotterdam, binnen vijf jaren tusschen Leyden en Amsterdam de spoorversmalling voltooid en de dienst over het smal spoor in werking zijn. Nu dient intusschen in het oog te worden gehouden: *vooreerst* dat deze tijdsbepaling een maximum is, en dat, vermits de Maatschappij ten behoeve van dezen spoorweg zich dadelijk een nieuw materieel van rijtuigen en locomotieven voor smal spoor moet aanschaffen, terwijl zij weet, dat na eenige jaren het breed spoor moet vervallen, haar eigen belang medebrengt, om het tijdstip der geheele versmalling te verhaasten, ten einde de schadelijke exploitatie met dubbel materieel te doen ophouden, en *ten andere* dat, wat den vijfjarigen termijn betreft, de vervroeging bedongen en het maximum tot twee jaren teruggebragt is, wanneer de bij de wet vastgestelde spoorweg naar het Nieuwe Diep is voltooid en aan den Hollandschen spoorweg aansluit.

De bedenking, in het Voorloopig Verslag gemaakt, steunt daarop, dat de aansluiting te Rotterdam, reeds in 1845 aan de Rijnspoorweg-Maatschappij opgelegd, jaren achtereen vruchteloos werd verwacht, en ook nu nog niet het minste uitzigt bestaat dat zij ooit komen zal. Vermits dit laatste onjuist is, valt de grond der bedenking geheel weg. De aansluiting is niet meer alleen afhankelijk van den wil der betrokken Maatschappij, al heeft deze sedert jaren hare verpligtingen onvervuld gelaten. Zij is afhankelijk van den uitslag van het regtsgeding, waarvan hierna (§ 4) de rede zal zijn en waardoor, naar de Regering zich overtuigd houdt, de aansluiting zal worden verkregen. De Regering meent, zij herhaalt het, de uitspraak van den regter gerust te mogen afwachten. Mogt die echter onverhoopt aan hare verwachting niet beantwoorden, dan zal de wetgevende magt hebben te beslissen of de aansluiting al dan niet op Staatskosten zal worden tot stand gebragt. Dezelfde aansluitingslijn, welke den Rijnspoorweg met den Hollandschen spoorweg te Rotterdam moest verbinden, vormt nu te gelijk de onontbeerlijke schakel tot vereeniging der bij de wet vastgestelde Zuiderlijn met den bestaanden Hollandschen spoorweg. Zonder die schakel kan de Zuiderlijn aan Zuid- en Noordh[illegible] geen doorgaande spoorgemeenschap geven. [illegible] dus, onder deze omstandigheden, schier in elk [illegible] zoo goed als uitgemaakt te beschouwen, dat de [illegible] looze spoorversmalling van den Hollandschen spoor[illegible] niet alleen over het baanvak waarvan 's Grave[illegible] en Leyden de eindpunten uitmaken, maar over [illegible] geheele uitgestrektheid verzekerd is, en de bedenk[illegible] uit dit oogpunt tegen het ontwerp geopperd, [illegible] daarmede te vervallen.

Met opzigt tot de gevolgen, welke eene verwerp[illegible] van dit wetsontwerp voor den concessionaris [illegible] hebben, is van de eene zijde, uit een gevoel [illegible] billijkheid, te meer grond gevonden tot aanneming [illegible] het ontwerp, van de andere zijde met een een[illegible] beroep op art. 65 geantwoord. Dat de concess[illegible] de door de verwerping veroorzaakte schade zelf [illegible] dragen, is, volgens de duidelijke bewoordingen [illegible] dat artikel, volkomen waar. De Regering, [illegible] zedelijke verantwoordelijkheid daarvan niet [illegible] behoeft zich in dezen strijd niet te mengen.

§ 4. Dat algemeen en met aandrang gevraagd [illegible] naar den stand der aansluiting van den Rijnspoorweg aan den Hollandschen spoorweg te Rotterdam, [illegible] de Minister als het bewijs aanmerken van de [illegible] waarde, die door de Kamer aan deze zaak [illegible] gehecht. Ter beantwoording van de vraag, [illegible] betrekkelijk die aansluiting wordt gedaan, [illegible] Minister mededeelen, dat kort na het tijdstip, [illegible] Voorloopig Verslag aangegeven, de Maatschappij [illegible] regten is aangesproken tot vervulling van hare [illegible] pligtingen, bij exploit van 19 julij 1860. [illegible] zijde der Maatschappij is daarop voorgesteld de [illegible] van niet-ontvankelijkheid, op grond dat niet [illegible] dat bij Koninklijk besluit het voeren van het [illegible] was bevolen. De arrondissements-regtbank te [illegible] sterdam heeft die exceptie bij vonnis van 16 [illegible] 1861 afgewezen. Daarvan is aan het provinciaal [illegible] regtshof in Noordholland in hooger beroep [illegible] bij exploit van de Maatschappij van 16 februari [illegible] aanvolgende. Nadat het pleidooi op 7 october [illegible] gehouden, heeft het Openbaar Ministerie op des[illegible] geconcludeerd tot bevestiging van het vonnis [illegible] Regtbank. De zaak slaapt dus niet.

§ 5. De Minister kan de bepaalde vers[illegible] geven, dat door de aanneming van dit wets[illegible] de volledige uitvoering der concessie geen ge[illegible] lijden.

§ 6. De rigting van den spoorweg van L[illegible] naar Woerden wilden enkele leden langs de [illegible] zijde van den Rijn bepaald hebben. De Minister [illegible] eenigt zich met hetgeen andere leden daartegen [illegible] aangevoerd. Alvorens de thans vastgestelde [illegible] werd aangenomen, heeft een naauwgezet on[illegible] plaats gehad, waarbij zoowel de technische [illegible] van den spoorweg als de locale belangen der [illegible] streek zorgvuldig zijn gewogen. Het bleek, [illegible] beide de vastgestelde rigting het best zou beantw[illegible]

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Re[illegible]

te Rotterdam.